Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Сумський фаховий медичний коледж»

Циклова комісія освітніх компонентів,
що формують спеціальні компетентності

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчальної роботи
_____ Людмила ЛЯШЕНКО
«01» 09 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
на 2026/2028 навч.р.

Назва навчальної дисципліни	**«Медсестринство в хірургії»**
Галузь знань	**22 Охорона здоров'я**
Спеціальність	**223 Медсестринство**
Освітньо-професійна програма	**Акушерська справа**
Форма навчання	**Денна**
Освітньо-професійний ступінь	**Фаховий молодший бакалавр**
Обсяг кредитів ECTS/	**10,0**
Загальна кількість годин	**300**
Розробники:	**Тамара ПЕСТУН** **Володимир ШЕВЧЕНКО** **Олександр ПЕСТУН** **Олена АКОПЯН**

Робочу програму розглянуто та схвалено
на засіданні циклової комісії ОКСК
протокол від 01/09/2026 р. № 1
Голова ЦК _____ Тетяна ПОПОВА

І. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Медсестринство в хірургії»

(назва навч.дисципліни)

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітньо-професійний ступінь, форма навчання					
Галузь знань	22 Охорона здоров'я				
Спеціальність	223 Медсестринство				
Освітньо-професійна програма	Акушерська справа				
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр				
Форма навчання:	Денна				
Характеристика навчальної дисципліни					
Вид	обов'язкова				
Обсяг кредитів ECTS	***10***				
Загальна кількість годин:	***300***				
аудиторних	*200*				
СР	*70*				
Підготовка/пров.екзам.	30				
Кількість модулів	4				
Кількість змістовних модулів *(якщо є)*	-				
Форма підсумкового контролю	Залік, екзамен, ЄДКІ				
Найменування показників навчальної дисципліни					
Навч.рік підготовки	2026/2027, 2027/2028				
Термін вивчення дисципліни	V, VI, VII, VIII семестри				
Лекції - всього	46				
Практичні заняття	154				
Самостійна робота здоб. освіти, в т.ч. інд.роб.	70				
Підготовка/пров.екзам.	30				
По семестрах*:	лекції	практичні	сам.робота	Підготовка/ пров. екзам.	Форма контролю
V семестр	10	22	13		залік
VI семестр	12	52	11		залік
VII семестр	10	36	14		залік
VIII семестр	14	44	32	30	Екзамен, ЄДКІ

ІІ. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча навчальна програма складена відповідно Стандарту фахової передвищої освіти для спеціальності 223 Медсестринство (https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/Fakhova%20peredvyshcha%20osvita/Zatverdzheni.standarty/2021/11/08/223-Medsestrinstvo.pdf), ОПП «Акушерська справа» для фахових молодших бакалаврів і навчальних планів затверджених педагогічною радою КЗ СОР «Сумський фаховий медичний коледж» на поточний навчальний рік та кваліфікаційних характеристик професій працівників (URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#n5)

Хірургія вважається однією з провідних клінічних дисциплін у підготовці медсестер пологових стаціонарів та акушерок. Мета вивчення її — підготувати акушерок до самостійної роботи в умовах ФАПу, для роботи в лікувально-профілактичних закладах, навчити їх діагностувати невідкладні хірургічні стани та вчасно надавати першу медичну допомогу.

Практична робота медичного працівника, незалежно від його вузького фаху, містить елементи хірургічної діяльності.

Викладання дисципліни повинно базуватися на сучасних стандартах освіти, застосуванні новітніх інформаційних технологій і мати тісний зв’язок з іншими дисциплінами. Навчальна програма з хірургії для акушерок побудована так, що в ній раціонально поєднуються елементи хірургічної діяльності, основні їх напрями з основами клінічної хірургії. Особливе значення надається діагностиці на догоспітальному етапі та долікарській медичній допомозі. Дії акушерки повинні бути свідомими, ґрунтуватися на знаннях суті та механізму розвитку захворювань і розумінні впливу на організм маніпуляцій та медикаментів.

Велика роль поряд з лекціями та навчальною практикою під керівництвом викладача й практичними заняттями надається самостійній роботі здобувачів освіти, метою якої є поглиблення та систематизація знань, закріплення і вдосконалення практичних навичок, вивчення сучасних аспектів і проблем медицини. Для проведення позааудиторної самостійної роботи передбачається робота в читальних залах бібліотек, робота в комп’ютерних класах з електронними підручниками, написання рефератів, науково-дослідна робота здобувачів освіти, самостійна робота здобувачів освіти з хворими в лікувально-профілактичних закладах, у тренажерних кабінетах.

Після вивчення курсу дисципліни ***здобувачі освіти повинні знати:***

— елементи хірургічної діяльності (асептику, знеболювання, гемостаз, переливання крові, десмургію тощо);

— принципи санітарно-протиепідемічного режиму в лікувально-профілактичних установах;

— етіологію, основні клінічні симптоми хірургічних захворювань;

— основні принципи обстеження хірургічного пацієнта, оцінювання загального стану, діагностику ушкоджень і хірургічних захворювань, принципи лікування;

— принципи планування і організації індивідуального догляду за хірургічними пацієнтами, методи диспансерного спостереження;

— принципи та методи першої медичної допомоги;

— принципи медичної стики і деонтології, міжособові аспекти спілкування

— основи профілактики захворювань, ушкоджень і догляду за пацієнтами.

Здобувачі освіти повинні вміти:

— дотримуватися правил асептики на будь-якій ділянці роботи згідно з основними наказами МОЗ України;

— працювати на посаді операційної та перев’язувальної медичної сестри;

— досконало володіти технікою медсестринських маніпуляцій в хірургічній клініці;

— володіти основами фіксуючої техніки - десмургії, транспортної та лікувальної іммобілізації;

— проводити на достатньому професійному рівні догляд за пацієнтами хірургічного профілю;

— оцінювати загальний стан пацієнта, місцеві зміни, діагностувати хірургічні захворювання та невідкладні стани.

— надавати невідкладну допомогу при найбільш поширених хірургічних захворюваннях та травмах;

— вирішувати деонтологічні завдання, пов'язані з професійною діяльністю, володіти навиками професійною спілкування.

—

Здобувачі освіти мають бути поінформовані про:

— сучасні досягнення хірургії;

— основи законодавства України про охорону здоров'я;

— чинні накази та інструктивні листи МОЗ України;

— стан хірургічної допомоги в регіоні.

Передумови вивчення навчальної дисципліни є
раніше здобуті програмні результати навчання галузі знань 22 Охорона здоров’я: «Догляд за хворими та медична маніпуляційна техніка», «Анатомія людини», «Фізіологія», «Патоморфологія та патфізіологія», «Фармакологія та медична рецептура», «Мікробіологія», «Медична біологія», «Основи латинської мови та медичної термінології», «Основи медичної психології».

Методи навчання:

Використовуються такі методи навчання: словесні (пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія та ін.); наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження) і практичні (лабораторні та практичні роботи, виконання практичних навичок, тренінги на фантомах, симуляції, обстеження пацієнтів ЛЗ та участь в лікувальному процесі). Також використовуються методи стимулювання й мотивації та

методи контролю, корекції знань і вмінь. Дослідницький метод використовується з обдарованими здобувачами освіти в позааудиторний час - самостійна пошукова чи дослідницька діяльність.

ІІІ. Компетентності та очікувані результати навчання, формування яких сприяє дисципліна.

Перелік компетентностей формуванню яких сприяє дисципліна

та Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей НРК (Національна рамка кваліфікацій) - знання, уміння, навички, комунікація, відповідальність та самостійність.

Компетентність	**Знання** **Зн1.** Всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання у сфері навчання та/або професійної діяльності, усвідомлення меж цих знань.	**Уміння/навички** **Ум1.** Широкий спектр когнітивних та практичних умінь/навичок, необхідних для розв'язання складних задач у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання. **Ум2.** Знаходження творчих рішень або відповідей на чітко визначені конкретні та абстрактні проблеми на основі ідентифікації та застосування даних. **Ум3.** Планування, аналіз, контроль та оцінювання власної роботи та роботи інших осіб у спеціалізованому контексті.	**Комунікація** **К1**. Взаємодія з колегами, керівниками та клієнтами у питаннях, що стосуються розуміння, навичок та діяльності у професійній сфері та/або у сфері навчання **К2.** Донесення до широкого кола осіб (колеги, керівники, клієнти) власного розуміння, знань, суджень, досвіду, зокрема у сфері професійної діяльності.	**Автономія та відповідальність** **АВ1**. Організація та нагляд (управління) в контексті професійної діяльності або навчання в умовах непередбачених змін. **АВ2.** Покращення результатів власної діяльності і роботи інших. **АВ3.** Здатність продовжувати навчання з деяким ступенем автономії.
Інтегральна компетентність				
Здатність вирішувати типові спеціалізовані завдання в медичній галузі або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів відповідної науки та може характеризуватися певною невизначеністю умов; відповідальність за результати своєї діяльності; здійснення контролю інших осіб у зазначених ситуаціях.				
Загальні компетентності				
ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2
ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.	Зн1		К2	АВ1
ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	Зн1	Ум2,Ум3	К2	АВ1
ЗК 8. Здатність до міжособистісної взаємодії.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ2
Спеціальні компетентності				
СК1. Здатність до застосування професійних стандартів та нормативно-правових актів у повсякденній медичній практиці.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2, АВ3
СК2. Здатність до вміння задовольняти потреби пацієнта протягом різних періодів життя (включаючи процес умирання), шляхом обстеження, діагностики, планування та виконання медичних втручань, оцінювання результату та корекції індивідуальних планів догляду та супроводу пацієнта.	Зн1	Ум1	К1	АВ1, АВ2
СК4. Здатність до співпраці з пацієнтом, його	Зн1	Ум1, Ум2	К2	АВ1, АВ2

оточенням, з іншими медичними й соціальними працівниками на засадах сімейно-орієнтованого підходу, враховуючи особливості здоров'я чи перенесені хвороби та фізичні, соціальні, культурні, психологічні, духовні чинники і фактори довкілля, здійснювати санітарно-просвітницьку роботу.				
СК6. Здатність до роботи в мультидисциплінарній команді при здійсненні професійної діяльності, для ефективного надання допомоги пацієнту протягом життя, з урахуванням усіх його проблем зі здоров'ям.	Зн1	Ум1	К1,К2	АВ1, АВ2
СК7. Здатність до вміння обирати обґрунтовані рішення в стандартних клінічних ситуаціях, спираючись на здобуті компетентності та нести відповідальність відповідно до законодавства.	Зн1	Ум1	К1,К2	АВ1, АВ2
СК9. Здатність до використання сукупностей професійних навичок (умінь) при підготовці та проведенні діагностичних досліджень та застосуванні дезінфікуючих і лікарських засобів у професійній діяльності.	Зн1	Ум1	К1	АВ1, АВ2,АВ3
СК10. Здатність до забезпечення безпеки пацієнта, дотримання принципів інфекційної та особистої безпеки, збереження здоров'я у процесі здійснення догляду, виконання маніпуляцій, процедур, при переміщенні та транспортуванні пацієнта, наданні екстреної медичної допомоги.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ2
СК13. Здатність до використання професійно профільованих знань, умінь та навичок для здійснення санітарно-гігієнічних і лабораторних досліджень, протиепідемічних та дезінфекційних заходів.	Зн1	Ум1, Ум3	К1, К2	АВ1, АВ3
СК14. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.	Зн1	Ум1	К1, К2	АВ1, АВ2

Результати навчання

Інтегративні кінцеві результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «*М-во в хірургії*», які визначені освітньо-професійною програмою «Сестринська справа» підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності 223 Медсестринство є:

Нормативний зміст підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання (РН):

РН 1. Вільно спілкуватися державною мовами для комунікації, ведення медичної та іншої ділової документації.
РН 3. Застосовувати основні положення законодавства в охороні здоров'я.
РН 4. Вести медичну документацію за формами, встановленими нормативно правовими документами.
РН 5. Дотримуватися правил охорони праці та безпеки життєдіяльності.
РН 6. Обирати тактику спілкування з пацієнтами та членами їхніх родин, колегами, дотримуючись принципів професійної етики, толерантної та неосудної поведінки при здійсненні професійної діяльності, з урахуванням соціальних, культурних, гендерних та релігійних відмінностей.
РН 8. Вживати заходи спрямовані на створення безпечного лікарняного середовища та дотримання лікувально-охоронного режиму, в інтересах збереження власного здоров'я та зміцнення здоров'я пацієнта.
РН 9. Розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності та визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях і станах.
РН 10. Вміти проводити підготовку пацієнта до лабораторних, інструментальних та інших досліджень, здійснювати забір біологічного матеріалу та проб, скеровувати до лабораторії.
РН 11. Застосовувати лікарські препарати та медикаменти при здійсненні професійної діяльності.
РН 12. Виконувати медичні маніпуляції та процедури відповідно до фахових протоколів, алгоритмів, включаючи надання послуг з первинної медичної допомоги в складі команди первинної медичної допомоги .
РН 13. Надавати екстрену та невідкладну долікарську медичну допомогу.
РН 16. Вживати заходи, спрямовані на специфічну та неспецифічну профілактику захворювань.
РН 18. Дотримуватися правил ефективної взаємодії в команді для надання якісної медичної допомоги різним категоріям населення.
РН 19. Здійснювати взаємозалежні професійні функції з метою забезпечення якісної медичної допомоги населенню.

IV. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН навчальної дисципліни "Медсестринство в хірургії"

ОПП Акушерська справа

№ теми	ТЕМА	лекції	Пр Зан	СР		Всього
				Теор	Пр	
	Модуль 1: **Вступ. Лікування пацієнта в хірургічному відділенні.**					
1.	Вступ. Організація хірургічної допомоги в Україні. Загальні положення хірургічних стаціонарів. Охорона праці в галузі. Деонтологія в хірургії.	**1**		**2**		**3**
2.	Асептика та антисептика в діяльності медичної сестри хірургічного стаціонару.	**3**	**4**	**2**		**9**
3.	Обстеження пацієнта медичною сестрою. Діагностика хірургічних захворювань.	**1**	**2**	**2**	**1**	**6**
4.	Догляд за пацієнтами в передопераційному періоді.	**1**	**2**	**2**		**5**
5.	Знеболювання в діяльності медичної сестри. Поняття про операцію.	**2**	**4**	**2**		**8**
6.	Догляд за пацієнтами в післяопераційному періоді.	**2**	**8**	**2**		**12**
	Підсумкове заняття модуля 1 (ПМК), семестру		**2**			**2**
	ВСЬОГО за IV семестр, модуль 1	***10***	***22***	***13***		***45***
	Модуль 2 **Медсестринство в загальній хірургії - 1**					
7.	Профілактика хірургічної інфекції в діяльності операційно–перев'язувальної сестри.	**-**	**8**	**1**		**9**
8.	Неоперативна і оперативна хірургічна техніка (хір. інструментарій, десмургія).	**2**	**16**	**2**		**20**
9.	Тактика медичної сестри при гемотрансфузіях.	**4**	**8**	**2**		**14**
10.	Поняття про травму, ITLS. Гемостаз.	**2**	**4**	**2**		**8**
11.	Закриті механічні ушкодження. Догляд за пацієнтами.	**2**	**4**	**2**		**8**
12.	Рани. Лікування ран в діяльності медсестри.	**2**	**8**		**2**	**12**
	Підсумкове заняття модуля 2 (ПМК), семестру		**4**			**4**
	ВСЬОГО за IV семестр, модуль 2	***12***	***52***	***11***		***75***
	Модуль 3 Медсестринство в спеціалізованих хірургічних відділеннях – 1.					
13.	Термічні ушкодження. Електротравма. Догляд за пацієнтами в опіковому відділенні.	**2**	**4**	**2**		**8**
14.	Загальні проблеми при догляді за пацієнтами з хірургічною інфекцією	**2**	**10**	**2**		**14**
15.	Некроз, виразки, фістули. Синдром порушення кровообігу.	**1**	**2**			**3**
16.	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями судин	**1**	**4**	**2**		**7**
17.	Природжені хірургічні захворювання			**4**		**4**
18.	Догляд за онкологічними пацієнтами	**2**	**4**	**2**		**8**
19.	Догляд за пацієнтами з хір. захворюваннями, пухлинами та травмами голови та шиї	**2**	**8**	**2**		**12**
	Підсумкове заняття модуля 3 (ПМК), семестру	**-**	**4**			**4**
	ВСЬОГО за V семестр, модуль 3	***10***	***36***	***14***		***60***
	Модуль 4 Медсестринство в спеціалізованих хірургічних відділеннях – 2					
20.	Догляд за пацієнтами з хір. захворюваннями, пухлинами та травмами органів гр. клітки	**2**	**8**	**4**	**2**	**14**
21.	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями, пухлинами та травмами	**6**	**16**	**6**	**2**	**26**

	органів черевної порожнини					
22.	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями, пухлинами та травмами прямої кишки	**2**	**4**	**4**		**8**
23.	Урологічні захворювання	**2**	**4**	**4**		**8**
24.	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями, пухлинами та травмами хребта і тазу, кінцівок	**2**	**8**	**6**	**4**	**15**
	Підсумкове заняття модуля 4 (ПМК)		**4**			**4**
	ВСЬОГО за VI семестр, модуль 4	***14***	***44***	***32***		***90***
	Підготовка/проведення екзам.					**30**
	ВСЬОГО ЗА КУРС –10 кред. ESTS:	**46**	**154**	**70**		**300**

V. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

з дисципліни "М-во в хірургії" - ОПП Акушерська справа

№ заняття	ТЕМА	ТЗ
	Модуль 1: **Вступ. Лікування пацієнта в хірургічному відділенні.**	
1)	Вступ. Організація хірургічної допомоги в Україні. Загальні положення хірургічних стаціонарів. Охорона праці в галузі. Деонтологія в хірургії.	**1**
2)	Асептика та антисептика в діяльності медичної сестри хірургічного стаціонару.	**3**
3)	Обстеження пацієнта медичною сестрою. Діагностика хірургічних захворювань. Догляд за пацієнтами в передопераційному періоді.	**2**
4)	Знеболювання в діяльності медичної сестри. Поняття про операцію.	**2**
5)	Догляд за пацієнтами в післяопераційному періоді.	**2**
	ВСЬОГО за модуль 1, IV семестр	***10***
	Модуль 2 **Медсестринство в загальній хірургії - 1**	
1)	Неоперативна і оперативна хірургічна техніка (хір. інструментарій, десмургія).	**2**
2)	Тактика медичної сестри при гемотрансфузіях. Групи, резус крові.	**2**
3)	Препарати крові та кровозамінники. Їх застосування. Постгемотрансфузійні реакції та ускладнення. Тактика медичної сестри при їх виникненні та їх профілактика.	**2**
4)	Поняття про травму, ITLS. Гемостаз.	**2**
5)	Закриті механічні ушкодження. Догляд за пацієнтами.	**2**
6)	Рани. Лікування ран в діяльності медсестри.	**2**
	ВСЬОГО за IV семестр, модуль 2	***12***
	Модуль 3 Медсестринство в спеціалізованих хірургічних відділеннях – 1.	
1)	Термічні ушкодження. Електротравма. Догляд за пацієнтами в опіковому відділенні.	**2**
2)	Загальні проблеми при догляді за пацієнтами з хірургічною інфекцією	**2**
3)	Некроз, виразки, фістули. Синдром порушення кровообігу.	**2**
4)	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями судин	
5)	Догляд за онкологічними пацієнтами	**2**
6)	Догляд за пацієнтами з хір. захворюваннями, пухлинами та травмами голови та шиї	**2**
	ВСЬОГО за V семестр, модуль 3	***10***
	Модуль 4 Медсестринство в спеціалізованих хірургічних відділеннях – 2	
1)	Догляд за пацієнтами з хір. захворюваннями, пухлинами та травмами органів гр. клітки	**2**
2)	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями, пухлинами та травмами органів черевної порожнини. Грижі. Перитоніт. Комплекс захворювань «гострий живіт».	**6**
3)	Комплекс захворювань «гострий живіт». Ускладнення виразкової хвороби шлунку і ДПК.	
4)	Травми живота. Пухлини.	
5)	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями, пухлинами та травмами прямої кишки	**2**
6)	Урологічні захворювання	**2**
7)	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями, пухлинами та травмами хребта і тазу, кінцівок	**2**
	ВСЬОГО за VI семестр, модуль 4	***14***
	ВСЬОГО ЗА КУРС:	**46**

VI. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

з дисципліни "М-во в хірургії" - ОПП Акушерська справа

№ ПЗ	ТЕМА	К-сть годин	Місце провед.
	Модуль 1: **Вступ. Лікування пацієнта в хірургічному відділенні.**		
1)	Етапи надання хірургічної допомоги населенню. Загальні положення хірургічних стаціонарів. Поняття асептики та антисептики в діяльності медичної сестри хірургічного стаціонару.	**4**	КДП/Стац
2)	Обстеження пацієнта медичною сестрою. Діагностика хірургічних захворювань. Догляд за пацієнтами в передопераційному періоді.	**4**	КДП/Стац
3)	Знеболювання в діяльності медичної сестри. Операція.	**4**	КДП/Стац
4)	Догляд за пацієнтами в післяопераційному періоді	**4**	КДП/Стац
5)	Післяопераційні ускладнення. Тактика м/с при їх виникненні та їх профілактика.	**4**	КДП/Стац
6)	**Підсумкове заняття семестру, модуля 1 (ПМК)**	**2**	КДП
	ВСЬОГО за III семестр, модуль 1	***22***	
	Модуль 2 **Медсестринство в загальній хірургії - 1**		
1)	Профілактика хірургічної інфекції в діяльності перев'язувальної сестри .	**4**	КДП
2)	Профілактика хірургічної інфекції в діяльності операційної сестри .	**4**	КДП
3)	Неоперативна і оперативна хірургічна техніка. Хірургічний інструментарій. Групи. Види.	**4**	КДП
4)	Набори хірургічного інструментарію.	**4**	КДП
5)	Набори хірургічного інструментарію. Десмургія.	**4**	КДП
6)	Десмургія.	**4**	КДП
7)	Тактика медичної сестри при гемотрансфузіях. Групи, резус крові.	**4**	КДП
8)	Препарати крові та кровозамінники. Їх застосування. Постгемотрансфузійні реакції та ускладнення. Тактика м/с при їх виникненні та їх профілактика.	**4**	КДП
9)	Поняття про травму. Гемостаз.	**4**	КДП
10)	Закриті механічні ушкодження. ПМД. Іммобілізація. Догляд за пацієнтами.	**4**	КДП
11)	Рани. ПМД при випадкових ранах.	**4**	КДП
12)	Лікування ран в діяльності медсестри. Перев'язки.	**4**	КДП
13)	**Підсумкове заняття семестру, модуля 2 (ПМК)**	**4**	КДП
	ВСЬОГО за IV семестр, модуль 2	***52***	
	Модуль 3 Медсестринство в спеціалізованих хірургічних відділеннях – 1.		
1)	Термічні ушкодження. Електротравма. Догляд за пацієнтами в опіковому відділенні.	**4**	Стац./КДП
2)	Гнійно – запальні хірургічні захворювання. Сепсис.	**4**	Стац./КДП
3)	Гостра специфічна анаеробна інфекція.	**4**	Стац./КДП
4)	Хронічна специфічна інфекція. Некроз, виразки, фістули. Синдром порушення кровообігу	**4**	Стац./КДП
5)	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями судин	**4**	Стац./КДП
6)	Догляд за онкологічними пацієнтами	**4**	Стац./КДП
7)	Догляд за пацієнтами з хір. захворюваннями, пухлинами та травмами голови та шиї	**4**	Стац./КДП
8)	Догляд за пацієнтами з хір. захворюваннями, пухлинами та травмами голови та шиї	**4**	Стац./КДП
9)	**Підсумкове заняття семестру, модуля 3 (ПМК)**	**4**	КДП

	ВСЬОГО за V семестр ***за модуль 3***	**36**	
	<u>Модуль 4</u> Медсестринство в спеціалізованих хірургічних відділеннях – 2		
1)	Догляд за пацієнтами з травмами гр. клітки та її органів.	**4**	Стац./КДП
2)	Догляд за пацієнтами з хір. захворюваннями, пухлинами органів гр. клітки	**4**	Стац./КДП
3)	Догляд за пацієнтами з хір. захворюваннями та ушкодженнями органів черевної порожнини. Обстеження живота. Грижі живота. Перитоніт. Комплекс захворювань «гострий живіт».	**4**	Стац./КДП
4)	Комплекс захворювань «гострий живіт». Ускладнення виразкової хвороби шлунку та ДПК.	**4**	Стац./КДП
5)	Травми живота.	**4**	Стац./КДП
6)	Догляд за пацієнтами з пухлинами органів черевної порожнини.	**4**	Стац./КДП
7)	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями прямої кишки	**4**	Стац./КДП
8)	Урологічні захворювання	**4**	Стац./КДП
9)	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюванням та травмами хребта і тазу, кінцівок	**4**	Стац./КДП
10)	Травми хребта, тазу, кінцівок. ПМД.	**4**	КДП
11)	**Підсумкове заняття семестру, модуля 4 (ПМК)**	**4**	КДП
	ВСЬОГО за VI семестр, модуль	**44**	
	ВСЬОГО за курс дисципліни	**154**	

<u>Примітка.</u> Місце проведення практичних занять може бути змінено в залежності від епідситуації чи інших об’єктивних причин.

VII. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

з дисципліни "М-во в хірургії" - ОПП Акушерська справа

№ теми	ТЕМА	К-сть годин		Форми контролю
		теор	практ	
	Модуль 1: **Вступ. Лікування пацієнта в хірургічному відділенні.**			
1	Вступ. Організація хірургічної служби в Україні. Охорона праці в галузі	2		Підготовка презентацій, повідомлень, рефератів.
2	Загальні положення хірургічних стаціонарів. Поняття асептики та антисептики в діяльності медичної сестри хірургічного стаціонару.	2		Індивідуальне опитування, виписування рецептів
3	Обстеження пацієнта медичною сестрою. Діагностика хірургічних захворювань.	2	1	Оформлення м/с історії хвороби Тестування
4	Догляд за пацієнтами в передопераційному періоді	2		інд.опитування, виконання
5	Знеболювання в діяльності медичної сестри. Поняття про операцію.	2		практичних навичок, тестування
6	Догляд за пацієнтами в післяопераційному періоді	2		
	ВСЬОГО за III семестр, модуль 1	***13***		
	Модуль 2 **Медсестринство в загальній хірургії**			
7	Профілактика хірургічної інфекції в діяльності операційно–перев'язувальної сестри	1		Інд. опитування, тестування, виконання практичних навичок.
8	Неоперативна і оперативна хірургічна техніка	2		Інд.опитування. Тестування,
9	Тактика медичної сестри при гемотрансфузіях	2		Підготовка презентацій,
10	Поняття про травму. Гемостаз.	2		інд.опитування, виписування рецептів.
11	Закриті механічні ушкодження Догляд за пацієнтами	2		виконання практ. навичок
12	Рани. Лікування ран в діяльності медсестри.		2	Вирішення ситуаційних задач
	ВСЬОГО за IV семестр, модуль 2	***11***		
	Модуль 3 **Медсестринство в спеціальній хірургії – 1.**			
13	Термічні ушкодження. Електротравма. Догляд за пацієнтами	**2**		Інд. опитування, вирішення ситуаційних задач
14	Загальні проблеми при догляді за пацієнтами з хірургічною інфекцією	**2**		Підготовка презентацій,
15	Некроз, виразки, фістули. Синдром порушення кровообігу			повідомлень, рефератів.
16	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями судин	**2**		виконання практ. навичок
17	Природжені хірургічні захворювання	**4**		Тестування
18	Догляд за онкологічними пацієнтами	**2**		Оформлення м/с історій хвороби
19	Догляд за пацієнтами з хір. захворюваннями, пухлинами та травмами голови та шиї	**2**		виписування. рецептів,
	ВСЬОГО за V семестр, модулі 3	***14***		
	Модуль 4 **Медсестринство в спеціальній хірургії -2**			
20	Догляд за пацієнтами з хір. захворюваннями, пухлинами та травмами органів грудної клітки	**4**	**2**	Інд. опит., вирішення ситуаційних задач,
21	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями хір. захв., пухлинами та ушкодженнями органів черевної порожнини	**6**	**2**	виконання практичних навичок, Діагностика і обстеження пацієнтів
22	Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями, пухлинами та ушкодженнями прямої кишки	**4**		Оформлення м/с історії хвороби,, виписування. рецептів
23	Урологічні захворювання	**4**		Тестування.
24	Догляд за пацієнтами з хірургічними. захворюваннями та травмами хребта і тазу, кінцівок	**6**	**4**	Підготовка презентацій, повідомлень, рефератів.
	ВСЬОГО за VI семестр, модуль 4	***32***		
	Всього за курс:	**70**		

VIII. ЗМІСТ ПРОГРАМИ
дисципліни «Медсестринство в хірургії»

ТЕМА: Вступ. Організація хірургічної служби в Україні. Охорона праці в галузі. Загальні положення хірургічних стаціонарів. Поняття асептики та антисептики в діяльності медичної сестри хірургічного стаціонару».

ЛЕКЦІЯ

1.Хірургія - розділ медицини, основним лікувальним засобом якого є хірургічні маніпуляції та операції. Місце хірургії в сучасній медицині. Організація та структура надання хірургічної допомоги в Україні.
Розвиток медсестринства в Україні. Роль медсестри при лікуванні хірургічних пацієнтів.
2. Устрій та організація роботи хірургічного стаціонару. Чинні накази та постанови МОЗ України щодо організації роботи хірургічного стаціонару. Організація хірургічного відділення, його структура, режим роботи. Поняття про спеціалізовані хірургічні відділення. Операційний блок, розташування, зони чистоти, оснащення. Чинні накази та постанови МОЗ України. Санітарно – гігієнічний та протиепідемічний режим хірургічних відділень.
Асептика та антисептика в роботі медичної сестри хірургічного стаціонару. Роль мікрофлори, наявності вхідних воріт і стану макроорганізму для розвитку гнійної інфекції. Екзогенна та ендогенна хірургічна інфекція. Шляхи розповсюдження. Поняття про внутрішньолікарняну інфекцію, її профілактика. Санітарно-гігієнічні й протиепідемічні заходи для поліпшення медичної допомоги хворим та ураженим з гнійними захворюваннями; їхня профілактика згідно з діючими наказами.

Асептика — комплексна система профілактичних заходів у боротьбі з інфекційними ускладненнями та захворюваннями. Основні принципи асептики: знезаражування та ізоляція. Основні заходи асептики: планування розташування х/в, зони чистоти, хірургічний спецодяг та обстеження медперсоналу, хірургічна обробка рук, обробка операційного поля, дезінфекція та стерилізація інструментарію, засобів медичного призначення, прибирання приміщень. Профілактика повітряної, краплинної, контактної та імплантаційної інфекції. Контроль заходів асептики.

СР.

- Історія розвитку хірургії. Стан сучасної хірургії. Українська школа хірургів.
- Хвороба та етапи її розвитку. Уявлення про етіологію, патогенез, клінічні симптоми та синдроми, перебіг хвороби, діагноз, прогноз хвороби, види лікування.
- Дотримання правил ТБ. Чинні накази та постанови МОЗ України щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності в галузі. Інфекції, які передаються через кров, і шляхи зараження цими інфекціями. Вірусні захворювання, які можуть передаватися через інструментарій, катетери, лікарські препарати від одного пацієнта до іншого: гепатит А, В, С, D, ВІЛ-інфекція тощо. Ризик зараження вірусними захворюваннями медичних працівників. Засоби захисту медичного персоналу від зараження: використання халатів, фартухів, захисних окулярів, масок та ін. Імунізація медичних працівників проти вірусу гепатиту В.
- Деонтологія — обов'язковий аспект медичної діяльності. Специфічність хірургічної деонтології. Професійна медична етика в хірургії. Принципи медичної етики і деонтології при обстеженні, лікуванні, догляді за пацієнтами та при спілкування з їх родичами. Важливість психоемоційних чинників і лікарської терапії для успіху хірургічного лікування. Роль медичної сестри у створенні здорових взаємовідносин у медичному закладі.
- Антисептика - комплексний метод знищення інфекції в рані та організмі людини. Види антисептики, основні групи хімічних речовин і способи їх застосування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Засвоєння принципів та етапів надання хірургічної допомоги населенню. Види допомоги.
Екскурсія по функціональним підрозділам стаціонару. Знайомство з устроєм та організацією роботи хірургічного стаціонару, його структурних підрозділів, санітарно-гігієнічним режимом. Знайомство з заходами асептики та антисептики на практиці, чинними наказами та постановами МОЗ України.
Спостереження та безпосередня участь у роботі хірургічного відділення, дотримання принципів асептики та антисептики. Дотримання правил етики та деонтології на практиці. Дотримання правил ТБ.
Розгляд питань про хірургічну операцію та оперативну хірургію, показання та протипоказання до операції, види та етапи операції.

Практичні навички:

1. Дотримання правил поведінки в хірургічному стаціонарі.
2. Дотримання правил етики та деонтології на практиці.
3. Дотримання правил асептики та антисептики на практиці.
4. Усвідомлення ролі медичної сестри в профілактиці хірургічної інфекції.
5. Дотримання правил ТБ.
6. Участь у роботі медичної сестри хірургічного відділення.

ТЕМА: Обстеження пацієнта медичною сестрою. Діагностика хірургічних захворювань. Догляд за пацієнтами в передопераційному періоді.

ЛЕКЦІЯ

1. Впровадження в хірургічну практику медсестринського процесу в Україні. Діючі в сучасних умовах медсестринські теорії і концептуальні моделі. Етапи сестринського процесу в хірургії.

Методи та особливості обстеження хірургічного пацієнта: суб'єктивні, об'єктивні, додаткові.
Методика обстеження за алгоритмом ABCDE.

2. Поняття про передопераційний період, мета та завдання. Визначення показань та протипоказань до операції (абсолютні, відносні). Оцінка операційного ризику. Об'єм обстеження пацієнтів перед операцією. Підготовка нервової, серцево-судинної систем, органів дихання, травного каналу Підготовка операційного поля.

Премедикація. Транспортування пацієнта в операційну. Необхідний обсяг лабораторних та інших спеціальних методів обстеження: для проведення операцій різного обсягу та загального знеболювання.
Особливості підготовки до планових та ургентних операцій. Особливості підготовки до операції осіб поважного віку та дітей.

СР.

- Оцінка загального стану пацієнта.
  Суб'єктивний метод обстеження (бесіда, інтерв'ю): паспорті дані, основні скарги, історія проблеми, анамнез, історія сім'ї.
  Об'єктивні методи обстеження: огляд (загальний, місцевий), правила його проведення, послідовність. Діагностичне значення.
  Загальне уявлення про метод пальпації, перкусії, аускультації. Правила та техніка їх проведення. Діагностичне значення.
  Аналіз даних суб'єктивного й об'єктивного методів обстеження пацієнта. Мета аналізу: встановити проблеми (наявні чи потенційні) пацієнта, установити сестринський діагноз, заповнити листок сестринського оцінювання стану пацієнта.
  Загальне уявлення про додаткові методи дослідження: лабораторні та інструментальні (рентгенологічні, ендоскопічні, ультразвукові, радіоізотопні, методи функціональної діагностики). Підготовка пацієнта до додаткових методів дослідження. Правила взяття матеріалу для лабораторних досліджень, транспортування його до лабораторії. Виконання нескладних лабораторних досліджень (експрес-методами).
- Поняття про загальний догляд за хірургічними пацієнтами. Особливості організації харчування хірургічних пацієнтів.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Участь у роботі медичної сестри хірургічного відділення.
Удосконалення знань етапів сестринського процесу. Засвоєння методики проведення короткої оцінки загального стану пацієнта. Оволодіння методикою збирання паспортних даних. Заповнення паспортної частини амбулаторної карти і медичної карти стаціонарного пацієнта. Оволодіння методикою збирання основних скарг пацієнта, їх деталізація. Оволодіння методикою збирання історії теперішньої проблеми, анамнезу захворювання, анамнезу життя, в тому числі сімейного та алергологічного.
Знайомство з методикою проведення огляду пацієнта, додатково користуючись таблицями, слайдами, фільмами. Засвоєний методики пальпації. Пальпація шкіри, лімфатичних вузлів, грудної клітки, і органів черевної порожнини (поверхнева і глибока). Визначення пульсу і його характеристика. Ознайомлення з методикою порівняльної перкусії легень. Ознайомлення з методикою аускультації легень і серця.
Участь в обході пацієнтів хірургічного відділення з метою збирання паспортних даних, основних скарг, анамнезу.
Демонстрація викладачем і засвоєння здобувача освітими методів сестринського об'єктивного обстеження пацієнтів (у відділенні або на амбулаторному прийомі) з різною хірургічною патологією: огляду, пальпації, перкусії і аускультації.
Відпрацювання навиків спілкування і взаємовідносини в системі сімейна сестра + пацієнт + сім'я пацієнта.
Розгляд питань з теми «догляд за пацієнтами у передопераційному періоді»: поняття, мета та завдання. Визначення показань та протипоказань до операції (абсолютні, відносні). Оцінка операційного ризику. Підготовка пацієнта до операції. Підготовка нервової, серцево-судинної систем, органів дихання, травного каналу. Особливості організації харчування хірургічних пацієнтів. Підготовка операційного поля.
Премедикація. Транспортування пацієнта в операційну. Необхідний обсяг лабораторних та інших спеціальних методів обстеження: для проведення операцій різного обсягу та загального знеболювання. Участь медичної сестри в процесі підготовки пацієнта до операції.
Особливості підготовки до планових та ургентних операцій. Особливості підготовки до операції осіб поважного віку та дітей.

Практичні навички:

1. Проведення оцінки загального стану пацієнта.
2. Засвоєння методики проведення опитування.
3. Заповнення паспортної частини амбулаторної карти та медичної карти стаціонарного пацієнта.
4. Засвоєння методики проведення огляду за алгоритмом ABCDE.
5. Проведення підготовки до додаткових методів обстеження.
6. Засвоєння методики взяття матеріалу для лабораторних досліджень, транспортування його до лабораторії.
7. Участь у роботі медичної сестри хірургічного відділення.
8. Підготовка пацієнта до планової операції та ургентної операції.
9. Оцінка даних лабораторних та додаткових методів обстеження.
10. Проведення проб на чутливість до новокаїну та інших лікарських засобів.
11. Проведення премедикації
12. Підготовка операційного поля до операції.
13. Транспортування пацієнта в операційну.
14. Участь у виконанні лікарських призначень.
15. Ведення документації.

СР. - Оформлення сестринської історії хвороби

Тема: **«Знеболювання в діяльності медичної сестри. Операція».**

ЛЕКЦІЯ

Поняття про біль і знеболювання. Загальне і місцеве знеболювання. Наркоз. Види наркозу залежно від шляхів уведення наркотичної речовини. Поняття про сучасну багатокомпонентну анестезію.

Основні речовини для проведення наркозу. Підготовка пацієнтів до загальної анестезії. Премедикація. Діяльність медичної сестри під час знеболювання. Ускладнення наркозу, причина, клінічні ознаки, невідкладна допомога, профілактика.

Місцеве знеболювання, механізм і види місцевої анестезії. Найпоширеніші анестезуючі засоби. Показання та протипоказання до проведення місцевої анестезії. Оснащення для проведення інфільтраційної, провідникової за Лукашевичем—Оберстом, внутрішньокісткової, внутрішньовенної та місцевої анестезії за О.В. Вишневським. Спинномозкова та перидуральна анестезія.

Новокаїнова блокада, її різновиди й показання до проведення. Можливості анестезіологічного забезпечення на різних етапах надання хірургічної допомоги. Ускладнення, причини, клінічні ознаки, невідкладна допомога, профілактика.

СР. Стадії наркозу. Тактика медсестри при ускладненнях.

Поняття про хірургічну операцію та оперативну хірургію. Види хірургічних операцій: залежно від терміновості, мети, за методами видалення патологічного вогнища, тощо. Елементи операцій: оперативний доступ (розсікання тканини, гемостаз, фіксація тканин), оперативний прийом (видалення патологічного вогнища, дренування порожнин), пошарове ушивання рани та її дренування при необхідності.. Участь медичної сестри у виконанні оперативних втручань.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Робота у оперблоці чи відділенні реанімаціїї та інтенсивної терапії. Вивчення апаратури для наркозу, правил техніки безпеки і роботи з наркозними та дихальними апаратами. Ознайомлення з основними лікарськими засобами для загальної і місцевої анестезії.

Ознайомлення та участь у підготовці стола анестезиста до роботи та діяльність під час проведення знеболення: веденні наркозної картки, спостереженні за життєво важливими функціями організму: ЦНС, диханням і серцево-судинною системою. Засвоєння навичок надання першої медичної допомоги під час блювання, регургітації, асфіксії, зупинки серця. Способи забезпечення прохідності дихальних шляхів, оцінювання ефективності реанімаційних заходів.

Участь у проведенні місцевої анестезії та новокаїнової блокади хірургічним хворим. Засвоєння навичок надання першої медичної допомоги у разі ускладнень.

Знайомство з устроєм та організацією роботи оперблоку, його структури, приміщень, санітарно-гігієнічним режимом.

Знайомство з заходами асептики та антисептики на практиці, чинними наказами та постановами МОЗ України.

Спостереження та безпосередня участь у роботі операційного відділення, дотримання принципів асептики та антисептики. Дотримання правил етики та деонтології на практиці. Дотримання правил ТБ.

Розгляд питань про хірургічну операцію та оперативну хірургію, показання та протипоказання до операції, види та етапи операції. Участь у виконанні призначень лікаря та догляд за пацієнтами.

Практичні навички:

1. Підготовка наркозної апаратури до роботи (перевірка готовності до роботи, стерилізація).
2. Засвоєння правил роботи з газовими балонами та редукторами.
3. Проведення кисневої інгаляції через маску або носові катетери під час централізованої подачі кисню.
4. Підготовка до роботи стола сестри-анестезистки.
5. Перша допомога під час блювання, регургітації.
6. Перша допомога в разі механічних асфіксій.
7. Проведення місцевої термінальної анестезії
8. Проведення місцевої холодової анестезії шкіри хлоретилом.
9. Дотримання правил поведінки в хірургічному стаціонарі.
10. Дотримання правил етики та деонтології на практиці.
11. Дотримання правил асептики та антисептики на практиці..
12. Участь у роботі медичної сестри хірургічного відділення.

Тема: **«Догляд за пацієнтами в післяопераційному періоді».**

ЛЕКЦІЯ

Післяопераційний період, поняття, фази. Варіанти перебігу. Порушення функції життєво важливих органів і процесів обміну після операції. Організація роботи та санітарно-гігієнічний режим у хірургічному відділенні, реанімації та ВІТ. Оцінювання загального стану пацієнта. Інтенсивне та динамічне спостереження за функціями органів і систем (візувльне, на моніторах, лабораторне та комбіноване).

Післяопераційні ускладнення, їх діагностика, невідкладна допомога та профілактика.

Догляд за післяопераційною раною. Можливі ускладнення в ділянці рани, тактика медичної сестри у разі їх виникнення. Післяопераційний режим, харчування, лікарська терапія, лікувальна фізкультура. Лабораторний та функціонально – діагностичний контроль за станом пацієнта. Документація ВІТіР. Поняття про реабілітацію хірургічних пацієнтів після операції.

СР, Дренуваня ран та порожнин тіла. Догляд за дренажами, ускладнення та невідкладна допомога у разі їх виникнення. Введення в дренажі антибіотиків.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Участь у роботі хірургічного відділення і відділення реанімації та інтенсивної терапії, ознайомлення з організацією роботи ВІТІР та санітарно - гігієнічним режимом відділення. Ознайомлення з апаратурою ВІТІР.

Здійснення догляду за післяопераційними пацієнтами:

- оцінювання загального стану пацієнта.
-динамічне спостереження за життєво важливими функціями органів і систем (візуальне, на моніторах, лабораторне та комбіноване).
-догляд за післяопераційною раною та дренажами.
- діагностування післяопераційних ускладнень,
- незалежні та залежні медсестринські втручання у випадку післяопераційних ускладнень, їх профілактика .
- харчування післяопераційних пацієнтів, ЛФК.

Ознайомлення з видами дренування ран та порожнин тіла. Дренування шлунку. Введення в дренажі антибіотиків. Участь у догляді за дренажами.

Діагностування ускладнень, тактика медичної сестри в кожному окремому випадку.
Участь у веденні документації.
Усвідомлення ролі медичної сестри у профілактиці післяопераційних ускладнень.

Практичні навички:

1.Догляд за пацієнтами в післяопераційному періоді.
2.Діагностування ускладнень.
3.Невідкладна допомога у разі ускладнень.
4.Догляд за післяопераційною раною.
5.Харчування післяопераційних пацієнтів, ЛФК.
6.Догляд за дренажами.
7. Введення в дренажі антибіотиків.
8.Невідкладна допомога у разі ускладнень з боку рани та дренажів.
9.Участь у виконанні призначень лікаря.
10.Ведення документації.

СР. Оформленняя сестринської історії хвороби

ТЕМА: Профілактика хірургічної інфекції в діяльності перев'язувальної сестри

СР.

Операційно - перев'язувальний блок, оснащення, режим роботи. Чинні накази та постанови МОЗ України. Забезпечення принципів асептики, антисептики. Функціональні обов'язки операційно - перев'язувальної медичної сестри.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Устрій, оснащення, санітарно-гігієнічний режим перев'язувальної. Асептика та антисептика в роботі перев'язувальної медичної сестри, її функціональні обов'язки. Чинні накази та постанови МОЗ України. Приготування й підготовка до стерилізації хірургічних інструментів після чистих і гнійних втручань, білизни, перев'язувального матеріалу, гумових виробів та апаратів з оптичною системою. Упаковка універсального перев'язувального біксу. Режими стерилізації з урахуванням анаеробної інфекції, гепатиту В і СНІДу. Контроль дезінфекції, передстерилізаційної обробки, стерильності. Прибирання перев' язувальної, контроль.
Засвоєння методики хірургічної обробки рук сучасними препаратами та надягання на себе стерильних рукавичок. Накриття стерильного перев'язувального столу. Вивчення загального хірургічного інструментарію, види, групи, призначення. Засвоїти його розташування на стерильному перев'язувальному столі.

Практичні навички:

1.Виготовлення перев'язувальної матеріалу.
2.Упаковка універсального перев'язувального біксу.
3.Проведення підготовки до стерилізації (дезінфекція, передстерилізаційна очистка) та стерилізація (умовно) хірургічного інструментарію.
4.Підготовка до стерилізації та стерилізація гумових трубок, дренажів, катетерів.
5.Збереження стерилізованих матеріалів.
6.Прибирання перев'язувальної.
7.Проведення хірургічної обробки рук.
8.Надягання на себе стерильних рукавичок.
9.Накриття стерильного перев'язувального столу.
10.Відбирання хірургічного інструментарію загального призначення.
11.Розташування хірургічного інструментарію загального призначення на стерильному перев'язувальному столі.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Положення про операційну. Функціональні обов'язки операційної медичної сестри, санітарки. Асептика та антисептика роботі операційної медичної сестри. Чинні накази та постанови МОЗ України**.**
Удосконалення практичних навичок підготовки до стерилізації та проведення стерилізації (умовно) хірургічного інструментарію (після чистих та гнійних операцій), шовного матеріалу, гумових трубок, дренажів, катетерів. Режими стерилізації з урахуванням анаеробної інфекції, гепатиту, ВІЛ і СНІДу, контроль.
Проведення підготування операційної білизни та упаковка біксів з халатами, рушниками, перев'язувальним матеріалом та універсального операційного біксу. Засвоєння методики хірургічної обробки рук сучасними препаратами.
Відпрацювання навичок надягання стерильних халатів на себе та на хірурга та стерильних рукавичок на себе та на хірурга, накривання стерильних операційних столів. Розташування на малому операційному столі хірургічного інструментарію.

Практичні навички:

1.Проведення підготовки до стерилізації (дезінфекція, передстерилізаційна очистка) та стерилізація (умовно) хірургічного інструментарію.
2.Підготовка до стерилізації та стерилізація (умовно) шовного матеріалу.
3.Підготовка операційної білизни (простирадла, халати, рушники) до упаковки в бікс.
4.Упаковка універсального операційного біксу.
5.Упаковка біксів з халатами**,** рушниками, перев'язувальним матеріалом
6.Проведення хірургічної обробки рук.
7.Засвоєння методики хірургічної обробки рук традиційними методами .
8.Одягання на себе та хірурга стерильного халату.
9.Одягання на себе та хірурга стерильних рукавичок.
10.Накривання стерильних операційних столів.
11.Розташування на малому операційному столі універсального набору хірургічного інструментарію

СР. Засвоєння методики хірургічної обробки рук традиційними методами (Спасокукоцького-Кочергіна, Альфельда). Відпрацювання практичних навичок.

ТЕМА: Неоперативна і оперативна хірургічна техніка.

Хірургічний інструментарій. Набори хірургічного інструментарію.

Теоретичні заняття

СР. Про хірургічний інструментарій, його види, призначення, правила утримування, використання.
Про проведення обробки інструментарію після використання та стерилізація.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Засвоєння видів хірургічного інструментарію загального та спеціального призначення, їх призначення та складання їх за групами. Засвоєння техніки заправлення голки в голкотримач та подачі хірургу. Підготовка хірургічного інструментарію до стерилізації, стерилізація.
Підготовка та відбір інструментів на окремі види операцій: універсальний, апендектомії, грижесічіння, первинного хірургічного оброблення рани, для операцій на кістках, органах черевної та грудної порожнин, для трепанації черепа, трахеостомії, первинного хірургічного оброблення рани, скелетного витяжіння, венесекції, формування пакетів для тимчасових невідкладних хірургічних втручань. Удосконалення техніки заправлення голки в голкотримач та подачі хірургу. Проведення підготовки хірургічного інструментарію до операції .

Практичні навички:

1. Відбирання хірургічного інструментарію загального та спеціального призначення.
2. Складання універсальний набору.
3. Складання набора інструментарію на апендектомію.
4. Складання набора інструментарію на грижесічення.
5. Складання набора інструментарію на первинного хірургічного оброблення ран.
6. Складання наборів інструментів для операцій на кістках.
7. Складання наборів інструментів для операцій на органах черевної порожнини.
8. Складання наборів інструментів для операцій на органах грудної порожнини.
9. Складання наборів інструментів для трепанації черепа.
10. Складання наборів інструментів для трахеостомії.
11. Складання наборів інструментів для скелетного витяжіння.
12. Складання наборів інструментів для венесекції.
13. Формування пакетів для тимчасових хірургічних втручань.
14. Проведення обробки інструментарію після використання та стерилізації
15. Проведення підготовки хірургічного інструментарію до операції.
16. Розташовування універсального набору на малому операційному столі.
17. Засвоєння техніки тримання інструментів, при їх використанні та подачі хірургу.
18. Засвоєння техніки заправлення голки в голкотримач та подачі хірургу.

СР. Відпрацювання практичних навичок

Тема: **«Десмургія».**

СР.

Пов'язки та перев'язки. Поняття. Класифікація пов'язок. Основні перев'язувальні засоби та матеріали. М'які пов'язки. Правила бинтування. Основні типи бинтових пов'язок. Догляд за пов'язкою.
Тверді пов'язки. Мета й принципи транспортної іммобілізації, її види, правила застосування. Гіпсові пов'язки. Властивості та якість гіпсу. Види гіпсових пов'язок, правила їх накладання. Догляд за гіпсовою пов'язкою.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Засвоєння понять - пов'язки та перев'язки. Класифікація пов'язок. Засоби для пов'язок. Визначення показань до накладання пов'язок. Засвоєння техніки накладання м'яких пов'язок: коминкової, пращоподібної, бинтових на різні ділянки тіла. Догляд за пов'язкою. Засвоєння основних правил бинтування.
Визначення показань до накладання гіпсових пов'язок. Засвоєння техніки проведення проб якості гіпсу, виготовлення гіпсових бинтів та лонгет. Догляд за пацієнтами з гіпсовими пов'язками.
Ознайомлення зі стандартними шинами та підручними засобами для транспортної іммобілізації

Практичні навички:

1.Накладання бинтових пов'язок на кінцівки, голову, тулуб, зокрема:
- «лицарської» рукавички,
- «зворотньої»,
- на один палець кисті,
- восьмиподібної на гомілковостопний суглоб,
- черепашачої збіжної та розбіжної,
--колосоподібної на плечовий суглоб,
«чепець», шапочки, «вуздечка»,
- хрестоподібної на потилицю,
- Дезо, - Вельпо,
- на грудну залозу,
- Т-подібної на промежину;

2.Виготовлення пращі та накладання пращоподібної пов'язки на ніс та підборіддя.
3.Накладання косинкової пов'язки на верхню кінцівку.
5.Накладання оклюзійної пов'язки.
6.Накладання давлячої пов'язки.
7. Догляд за пов'язкою
4.Проведення проб якості гіпсу.
5.Виготовлення мірки для гіпсової лонгети.
6.Виготовлення гіпсових бинтів;
7.Виготовлення лонгет.
8.Проведення іммобілізації гіпсовою лонгетою.

9.Догляд за гіпсовою пов'язкою.

СР.

Відпрацювання і удосконалення практичних навичок заняття.

ТЕМА: Тактика медичної сестри при гемотрансфузіях

Теоретичні заняття

ЛЕКЦІЯ

Інфузійно – трансфузійна терапія в сучасній хірургії. Правові аспекти гемотрансфузії. Показання та протипоказання до переливання крові та її компонентів. Основи ізосерології. Система груп крові АВО та система резус. Визначення груп крові за допомогою стандартних сироваток та цоліклонів «анти-А» і «анти-В». Поняття про резус-фактор. Визначення резус-належності експрес-методом і цоліклоном «анти-Д». Комплекс заходів з проведення гемотрансфузії . Визначення якості крові та препаратів крові. Проби на сумісність еритроцитарної маси донора і реципієнта. Догляд за пацієнтом після гемотрансфузії і лабораторний контроль

Методи і техніка переливання крові. Препарати крові, умови зберігання, покази до переливання. Кровозамінники, коректори гемодинаміки. Покази і мета їх застосування. Постгемотрансфузійні реакції та ускладнення. Їх профілактика.

СР.

1. Донорство. Організація служби крові в України.

2.Ускладнення при інфузіях і трансфузіях. Тактика медичної сестри у разі їх виникнення.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Антигенний склад крові (АВО). Групи крові, аглютиногени та аглютиніни, їх взаємодія. Принципи сучасної гемотрансфузії. Резус-фактор крові, антирезус-антитіла,їх взаємодія.

Визначення групи крові систем АВО стандартними сироватками та цоліклональними реагентами анти-А та анти-В. Визначення резус-належності експрес-методом та цоліклональним реагентом анти-Д. Контроль придатності консервованої крові та її препаратів. Засвоєння методик проведення проб на сумісність крові донора та реципієнта біологічної проби.

Донорство. Забір крові, її консервація і зберігання**.**

Методи і техніка гемотрансфузії. Компоненти та препарати крові. Засвоїти показання до їх переливання, терміни та умови зберігання, особливості переливання. Кровозамінники, коректори гемодинаміки – визначення показань до переливання. Особливості підготовки пацієнта до гемотрансфузії. Помилки та ускладнення під час гемотрансфузії. Діагностика можливих ускладнень, невідкладна допомога, профілактика. Участь у робрті хірургічного стаціонару. Участь у проведенні інфузій та трансфузій у хірургічному відділенні. Здійснення догляду за пацієнтами під час і після переливання еритроцитарної маси та інших препаратів крові, лабораторний контроль. Робота з підключичним катетером. Оформлення медичної документації.

Практичні навички:

1. Визначення групи крові за допомогою стандартних сироваток і цоліклонів анти-А та анти-В реагентів.
2. Визначення резус-фактора крові експрес-методом.та цоліклоном анти-Д.
3. Визначення придатності крові до гемотрансфузії.
4. Проведення проб на сумісність еритроцитної маси донора та реципієнта (на індивідуальну та резус-сумісність, біологічної проби).
5. Дотримання правил техніки безпеки під час роботи з кров'ю.
6. Підготовка пацієнта до гемотрансфузії.
7. Підготовка препаратів до гемотрансфузії.
8. Виписування вимоги на станцію переливання крові.
9. Транспортування флаконів (гемопластів) в лікувально- профілактичний заклад.
10. Визначення груп крові за допомогою стандартних сироваток і цоліклонів анти-А та анти-В реагентів.
11. Визначення резус-фактора крові експрес-методом та цоліклоном анти-Д.
12. Визначення придатності крові до гемотрансфузії.
13. Проведення проб на сумісність еритроцитної маси донора та реципієнта (на індивідуальну та резус-сумісність, біологічної проби).
14. Визначення показань до гемотрансфузії компонентів та препаратів крові.
15. Визначення показань до переливання кровозамінників.
16. Догляд за пацієнтами під час і після переливання еритроцитарної маси та інших препаратів крові.
17. Надання невідкладної допомоги у разі ускладнень та здійснювати заходи їх профілактики.
18. Догляд за підключичним катетером.
19. Засвоєння техніки проведення інфузійної терапії в підключичний катетер.
20. Переливання препаратів крові та кровозамінників
21. Ведення документації.
22. Особистий захист медпрацівника під час роботи з кров'ю.
23. Дотримання правил техніки безпеки під час роботи

Тема: **«Поняття про травму. Гемостаз».**

СР.

1.Поняття про травму, класифікація. Травматизм, поняття. Види травматизму та його профілактика. Організація травматологічної допомоги.

2. Особливості обстеження травматологічного пацієнта, дослідження місця ушкодження – алгоритм ABCDE. Принципи надання першої медичної допомоги.

Тема: **Гемостаз».**

ЛЕКЦІЯ

Поняття про кровотечу та крововтрату. Класифікація кровотеч за причиною, зв'язком з навколишнім середовищем, наявністю проявів, часом виникнення, об'ємом крововтрати і повторюваністю.

Синдром гострої анемії, геморагічний шок, клінічні та лабораторні критерії оцінювання крововтрати. Клінічні ознаки кровотечі легень та травного каналу. Лабораторні й спеціальні методи діагностики. Тимчасова й остаточна зупинка кровотечі. Тактика медичної сестри на етапах надання невідкладної медичної допомоги. Особливості інтенсивної терапії і догляду за пацієнтами в умовах стаціонарного лікування. Тактика медичної сестри щодо гематом та крововиливів.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Засвоєння поняття: травма, класифікація. Травматизм. Види травматизму. Проведення обстеження травматологічного пацієнта, дослідження місця ушкодження (алгоритм ABCDE). Засвоєння послідовності дій медичної сестри при наданні невідкладної допомоги на догоспітальному етапі.

Засвоєння понять - кровотеча та крововтрата. Визначення виду кровотеч та об'єму крововтрати. Проведення тимчасової зупинки кровотеч механічними способами (накладання джгута або джгута-закрутки, стискальної пов'язки, пальцевого притиснення артерії, тугої тампонади рани, накладання стискаючої пов'язки, накладання кровоспинного затискача на судину, накладання лігатури на судину (на фантомі), охолодження, зміна положення тіла або кінцівок пацієнта залежно від виду кровотечі. Засвоєння принципів надання невідкладної допомоги при зовнішніх та внутрішніх кровотечах. Засвоєння способів остаточного гемостазу за допомогою фізичних, хімічних і біологічних методів. Засвоєння тактики медичної сестри щодо гематом та крововиливів. Оцінювання загального стану пацієнта. Транспортування в стаціонар.

Практичні навички:

1.Визначення виду травматизму.
2.Проведення обстеження травматологічного пацієнта, дослідження місця ушкодження (алгоритм ABCDE). Оцінювання загального стану пацієнта.
3. Засвоєння принципів надання невідкладної допомоги у випадку травми.
4.Визначення виду кровотечі та об'єму крововтрати.
5.Тимчасове спинення кровотечі механічними засобами:
- накладання джгута та джгута-закрутки;
- пальцеве притиснення артерії — плечової, сонної, стегнової, ліктьової, підколінної, скроневої, черевної;
- туга тампонада рани;
-накладання стискаючої пов'язки;
- зміна положення тіла або кінцівок пацієнта для спинення кровотечі;
- застосування охолодження;
- накладання кровоспинного затискача на судину (на фантомі).
- накладання лігатури на судину (на фантомі).
6.Місцеве застосування хімічних і біологічних засобів гемостазу.
7.Надання першої медичної допомоги у разі зовнішніх і внутрішніх кровотеч.
8.Тактика в разі гематом та крововиливів.
9.Транспортування в стаціонар.
10. Догляд за пацієнтом в умовах стаціонару.

СР.

Методи остаточної зупинки кровотеч: механічні, фізичні, хімічні, біологічні.
Відпрацювання практичних навичок заняття.

Тема: **«Закриті механічні ушкодження. Догляд за пацієнтами».**

ЛЕКЦІЯ

Закриті травми. Поняття. Види закритих травм м'яких тканин: забиття, розтягнення, розрив, струс, синдром тривалого здавлювання. Засвоєння особливості обстеження травматологічного пацієнта, дослідження місця ушкодження.
Діагностика травми, особливості надання першої медичної допомоги та лікування.
Вивихи, види, діагностика, принципи надання невідкладної допомоги, лікування.
Уявлення про переломи кісток: класифікація, клінічні ознаки, надання першої допомоги. Зростання переломів. Принципи лікування.
Травматичний шок. Фази. Стадії. Принципи надання невідкладної допомоги.

СР.

1.Транспортна та лікувальна іммобілізація.
2. Особливості догляду за травматологічними пацієнтами.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Уявлення про закриті травми. Діагностика закритих ушкоджень. Засвоєння принципів надання першої медичної допомоги, принципів лікування та особливості догляду за травматологічними пацієнтами.
Транспортна та лікувальна іммобілізація. Поняття.
Транспортна іммобілізація, покази, види, засоби. Засвоєння загальних правил іммобілізації шинами. Засвоєння проведення транспортної іммобілізації шинами Крамера, Дітерікса, вакуумними та імпровізованими шинами, коминковою пов'язкою, бинтовими пов'язками.

Практичні навички:

1.Діагностування виду травм.
2.Надання невідкладної медичної допомоги при :
- забитті,
- розтягненні,
- розриві,
- струсі,
- синдромі тривалого здавлювання,
- вивихах, переломах,
- травматичному шоці..

3.Проведення іммобілізації частин тіла:
- кисті,

- передпліччя,
- плеча,
- ключиці,
- ступні,
- гомілки (1 чи 2 кісток),
- стегна,
- голови,
- хребта в шийному відділі,
- хребта в грудному відділі,
- хребта в поперековому відділі,
- кісток тазу.

4.Проведення транспортної іммобілізації шинами Крамера, Дітерікса, вакуумними та імпровізованими шинами, коминковою пов'язкою, бинтовими пов'язками.
5.Лікування та догляд за травматологічними пацієнтами, участь медсестри.
СР. Відпрацювання практичних навичок.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Робота в ортопедично-травматологічному відділенні. Обстеження пацієнтів з закритими ушкодженнями. Обговорення питань діагностики, клінічної картини, обсягу надання першої медичної допомоги. Демонстрація й аналіз рентгенограм травматологічних пацієнтів.
Ознайомлення з різними методами лікування. Участь у маніпуляціях та оперативних втручаннях. Догляд за травматологічними пацієнтами.
Робота в операційній та перев'язувальній. Удосконалення практичних навичок проведення транспортної іммобілізації. Участь у накладанні й знятті гіпсових пов'язок, підготовці шини Белєра, хірургічного інструментарію для скелетного витягання. Догляд за пацієнтами в умовах стаціонару. Ведення документації.

Практичні навички:

1.Діагностика та надання першої медичної допомоги в разі ушкодження м'яких тканин.
2.Діагностика та надання першої медичної допомоги у випадку вивихів.
3.Діагностика та надання першої медичної допомоги у випадку переломів.
4.Діагностика та надання першої медичної допомоги у випадку синдромі тривалого здавлювання.
5.Діагностика та надання першої медичної допомоги у випадку травматичного шоку.
6.Проведення транспортної іммобілізації шинами Крамера, Дітерікса, вакуумними та імпровізованими шинами, коминковою пов'язкою, бинтовими пов'язками.
7.Участь у накладанні та знятті гіпсових пов'язок.
8.Підготовка інструментарію для скелетного витягання та шини Белєра.
9.Догляд за травматологічними пацієнтами в умовах стаціонару.
10.Участь у виконанні лікарських призначень.
11.Ведення медичної документації.

Тема: **«Рани. Лікування ран в діяльності медичної сестри».**

ЛЕКЦІЯ

Уявлення про рану. Клінічні ознаки ран. Класифікація Види загоєння ра. .Етапи перебігу ранового процесу. Фази ранового процесу за Кузіним М.І., Руфановим І.Г., їх характеристика. Принципи надання першої медичної допомоги при випадкових ранах :інтенсивно забруднених, ускладнених (з інтенсивною кровотечею проникаючих), укушених тваринами, отруєних(укушених зміями, комахами). Загальні принципи первинного хірургічного оброблення випадкових ран. Лікування ран (загальне, місцеве) з різним видом загоєння та залежно від фази ранового процесу. Особливості лікування гнійних ран - місцеве та загальне, використання протеолітичних ферментів, загальної та місцевої антибіотикотерапії, УФО, лазера, гіпербаричної оксигенації, дренування. Вторинне хірургічне оброблення рани.
СР. Вогнепальні поранення. Особливості перебігу і лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Засвоєння поняття – рани. Клінічні ознаки ран. Класифікація. Види загоєння ран. Етапи перебігу ранового процесу. Фази ранового процесу за Кузіним М.І., Руфановим І.Г., їх характеристика. Засвоєння принципів надання першої медичної допомоги при випадкових ранах: інтенсивно забруднених, ускладнених (з інтенсивною кровотечею, проникаючих), укушених тваринами, отруєних (укушених зміями). Вогнепальні поранення. Особливості клінічного перебігу і лікування. Засвоєння загальних принципів первинного хірургічного оброблення випадкових ран. Засвоєння принципів лікування ран (загальне, місцеве) з різним видом загоєння та залежно від фази ранового процесу. Засвоєння загальних правил перев'язування ран, методики та техніки виконання перев'язок ран та етапів первинного туалету випадкових ран. Відбір та підготовка до стерилізації хірургічного інструментарію для первинного хірургічного оброблення ран.

Практичні навички:

1.Діагностика рани.
2.Надання першої медичної допомоги при випадкових пораненнях м'яких тканин, укусах тваринами, комахами, зміями, при сторонніх тілах м'яких тканин.
3.Надання невідкладної допомоги при вогнепальних пораненнях.
4.Надання невідкладної допомоги при проникаючих пораненнях грудної клітки та черевної порожнини.
5.Відбір та підготовка до стерилізації хірургічного інструментарію для первинного хірургічного оброблення рани.
6.Проведення первинного туалету випадкових ран.
7.Визначення виду загоєння рани та фази ранового процесу.
8. Виконання перев'язок ран:
- контрольної перев'язки асептичної післяопераційної рани,
- перев'язки рани зі зняттям швів,
- перев'язки чистої рани, що загоюється вторинним натягом у фазі гідратації та дегідратації,

- перев'язки гнійної рани у фазі запалення та регенерації, в тому числі, з дренажем.
9. Догляд за пов'язкою.
10. Підготовка перев'язувальної до роботи.
СР. Відпрацювання практичних навичок.

Тема: **«Термічні ушкодження. Електротравма. Догляд за пацієнтами»**

ЛЕКЦІЯ

Опіки. Класифікація термічних опіків. Визначення глибини ушкодження тканин і площі опіку. Послідовність надання першої медичної допомоги хворим, боротьба з опіковим шоком, місцеве лікування в разі опіків. Роль охолодження та раннього первинного хірургічного оброблення ушкодженої ділянки для поліпшення результатів подальшого лікування. Відмороження. Види холодової травми. Класифікація відморожень, періоди і ступені розвитку. Послідовність надання невідкладної допомоги на догоспітальному етапіі та лікування. Особливості догляду за пацієнтами з холодовою травмою.

Електротравма. Дія електроструму на організм людини — електроопік, загальні зміни в центральній нервовій та серцево-судинній системах, у диханні. Особливості надання першої медичної допомоги, серцево-легенева реанімація, принципи лікування.

СР. . Опікова хвороба: періоди й клінічні симптоми, принципи лікування. Догляд за опіковими пацієнтами. Хімічні опіки, їх види, прояви, перша медична допомога , лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Проведення сестринської діагностики (алгоритм ABCDE) при термічних ушкодженнях, визначення глибини ушкодження тканин і площі опіку.

Засвоєння послідовності надання невідкладної допомоги при опіках на догоспітальному етапі та відпрацювання практичних навичок з надання першої медичної допомоги. Усвідомлення ролі охолодження та раннього первинного хірургічного оброблення ушкодженої ділянки для поліпшення результатів подальшого лікування. Визначення вірогідності виникнення опікової хвороби. Опікова хвороба: періоди, клінічні симптоми, принципи лікування, боротьба з опіковим шоком. Місцеве та загальне опіків.

Хімічні опіки, їх види, прояви. Засвоєння принципів надання першої медичної допомоги, та лікування.

Діагностика холодової травми: вид, періоди і ступінь розвитку. Засвоєння послідовності надання невідкладної допомоги на догоспітальному етапі та особливостей лікування. Догляд за пацієнтами з холодовою травмою.

Електротравма. Розуміння дії електроструму на організм людини — електроопік, загальні зміни в центральній нервовій та серцево-судинній системах, у диханні. Засвоєння основних принципів надання першої медичної допомоги (алгоритм ABCDE). Засвоєння принципів проведення серцево-легеневої реанімації, особливості лікування.

Виконання лікарських призначень, участь у роботі перев'язувальної та маніпуляційної медичної сестри, ведення документації.

Практичні навички:

1.Проведення сестринської діагностики при термічних ушкодженнях (алгоритм ABCDE): визначення глибини ушкодження тканин і площі опіку.
2.Надання невідкладної допомоги в разі термічних опіків.
3.Засвоєння методики охолодження ушкодженої ділянки у випадку термічного опіку.
4.Визначення вірогідності виникнення опікової хвороби.
5.Діагностика хімічних опіків.
6.Невідкладна допомога в разі хімічних опіків.
7.Проведення перев'язок ран (на фантомі)
8.Догляд за пацієнтами з термічними та хімічними опіками.
9.Діагностика холодової травми: вид, періоди і ступінь розвитку.
10.Невідкладна допомога в разі холодової травми.
11.Догляд за пацієнтами з холодовою травмою.
12. Невідкладна допомога в разі електротравми.
13.Засвоєння принципів проведення серцево-легеневої реанімації.
14.Участь у роботі опікового відділення.

ТЕМА: Загальні проблеми при догляді за пацієнтами з хірургічною інфекцією

Теоретичні заняття

Гострі гнійно – запальні захворювання шкіри (фурункул, фурункульоз, карбункул, гідраденіт, абсцес, флегмона, бешиха, еризипелоїд): клінічна картина, особливості перебігу та лікування. Тактика медичної сестри в разі цих захворювань.

Запальні захворювання судин (лімфангіт, лімфаденіт, флебіт, тромбофлебіт): причини, клінічні ознаки, лікування. Небезпечність ускладнень гострого тромбофлебіту нижніх кінцівок. Гнійно-запальні захворювання кісток і суглобів (бурсит, тендовагініт, артрит, остеомієліт): причини, особливості клініки й лікування залежно від локалізації процесу. Роль медичної сестри в діагностиці та забезпеченні лікування пацієнтів з цими видами гнійних захворювань.

Клостридіальна й неклостридіальна анаеробна інфекція.

Газова гангрена: збудники, форми, загальні й місцеві прояви. Профілактика, протиепідемічні заходи і принципи лікування.

Правець: шляхи проникнення збудника й умови розвитку захворювання. Клінічні ознаки, лікування та догляд за пацієнтами. Профілактика правця.

Сепсис. Поняття. Види сепсису. Класифікація, клінічна картина, місцеві та загальні прояви захворювання. Токсикоінфекційний шок, симптоми, перша медична допомога, інтенсивна терапія, комплексне лікування й особливості догляду за пацієнтами. Медсестринська діяльність при сепсисі.

Хірургічна інфекція:

2.Сибірка: причини, форми, клінічні ознаки, обов'язковість консервативної терапії.
3.Актиномікоз: причини, клінічні ознаки, лікування.

СР.

- Токсикоінфекційний шок. Клініка. Особливості лікування та догляду за пацієнтом.

- Гнильна інфекція, причини виникнення, особливості клінічної картини та лікування. Організація догляду за пацієнтами.
- Специфічна хірургічна інфекція: хірургічний туберкульоз, сказ, дифтерія ран.
- Паразитарні хірургічні захворювання. Особливості діагностики та надання першої допомоги. Профілактика, протиепідемічні заходи, особливості догляду.
- Хірургічна проблема СНІДу.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Засвоєння питань діагностики, особливостей перебігу, небезпек та участь медсестри при виявленні та лікуванні:
- Гнійно – запальних захворювань.
- Специфічної та неспецифічної клостридіальної й неклостридіальної анаеробної інфекції (гнильна, газова гангрена, правець, сибірка, туберкульоз хірургічний).
- Сепсису. Особливості лікування та догляду за пацієнтом.

Особливості діагностики та надання першої допомоги, профілактика, протиепідемічні заходи, особливості догляду.
Визначення ролі медичної сестри в діагностиці та лікуванні пацієнтів з окремими видами гнійних захворювань**.**
Формування набору хірургічного інструментарію для проведення перев'язок ран. Складання набору хірургічного інструментарію для розтину гнояка.
Виконання перев'язок гнійних ран залежно від фази ранового процесу.
Дотримання принципів асептики та антисептики в роботі перев'язувальної сестри.
Хірургічна проблема СНІДу.

Практичні навички:

1.Діагностика захворювання.
2.Визначення тактики медичної сестри в кожному окремому випадку захворювання.
3.Взяття матеріалу з ран для бактеріологічного дослідження та визначення чутливості до антибіотиків.
4.Підготовка наборів хірургічного інструментарію для :
- розтину гнояків;
- оброблення укушених ран;
- виконання перев'язок ран.

5.Проведення перев'язок гнійних ран залежно від фази ранового процесу.
6.Догляд за пацієнтами. з хірургічною інфекцією.
7.Застосування специфічних сироваток.
8.Активно-пасивна профілактика правця.
9.Перша допомога хворим з укушеними ранами.
10.Заповненя екстреного повідомлення в СЕС.
11.Ведення документації.
12.Участь в операціях.

СР. Відпрацювання практичних навичок занять з теми «Загальні проблеми при догляді за пацієнтами з хірургічною інфекцією»

Тема: **Синдром порушення кровообігу, змертвіння, виразки, нориці. Природжені хірургічні захворювання**

ЛЕКЦІЯ

Некрози тканин, поняття, види змертвінь, причини. Суха і волога гангрени, причини, клінічні ознаки, лікування. Поняття про тромбоз і емболію: клінічна картина, профілактика і лікування. Виразки, їхні види, клінічні ознаки, консервативні та оперативні методи лікування. Уявлення про нориці; класифікація, діагностика, лікування.

СР.

Пролежні: екзо-, ендогенні причини, клінічний перебіг, профілактика і лікування
Природжені хірургічні захворювання, причини виникнення, різні вади розвитку в дітей і дорослих. Своєчасна діагностика — запорука видужання пацієнтів. Методи корекції природженої патології.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Участь у роботі хірургічного відділення.
Засвоєння питань:
- Некрози тканин, поняття, причини місцевого некрозу. Види змертвінь.
- Суха і волога гангрени, причини, клінічні ознаки, лікування.
- Виразки, їхні види, клінічні ознаки, консервативні та оперативні методи лікування.
- Нориці, класифікація, діагностика, лікування.
-Пролежні, причини, клінічний перебіг, профілактика і лікування.

Знайомство з профільною патологією.
Участь у роботі медичної сестри хірургічного відділення: участь у виконанні лікарських призначень, участь у перев'язках пацієнтів з некрозами та гангренами, з виразками й норицями. Бинтування нижніх кінцівок після венектомії. Участь у підготовці пацієнтів до проведення фістулографії. Догляд за норицями. Засвоєння заходів проведення профілактиці пролежнів. Особливості догляду за пацієнтами з некрозами.

Практичні навички:

1.Проведення підготовки перев'язувальної до роботи.
2.Виконання перев'язок ран (на фантомі).
3.Проведення бинтування нижніх кінцівок еластичними бинтами.
4.Засвоєння методики підготовки пацієнтів до фістулографії
5.Догляд за норицями.
6.Проведення профілактики пролежнів.
7.Догляд за пацієнтами.
8.Ведення документації

Тема: **«Догляд за онкологічними пацієнтами»**

ЛЕКЦІЯ

Організація онкологічної служби в Україні. Уявлення про доброякісні та злоякісні пухлини. Етіологія. Патогенез. Клінічні ознаки й розвиток захворювань у разі доброякісних та злоякісних процесів. Класифікація пухлин залежно від вихідної тканини. Форми росту злоякісних пухлин. Діагностика новоутворень, лікування. Поняття про радикальне і паліативне лікування злоякісних пухлин: хірургічне, променеве, гормональне, симптоматичне, комбіноване. Комплексна терапія злоякісних пухлин і необхідність застосування хірургічного лікування. Значення загальної диспансеризації населення. Передракові захворювання, причини, діагностика, лікування. Деонтологія та медична етика в онкології.

СР. Міжнародна класифікація онкопроцесу (TNM), клінічні групи онкопацієнтів. Диспансеризація населення. Значення загальної диспансеризації.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Клінічний аналіз і демонстрація пацієнтів з доброякісними та злоякісними пухлинами. Організація диспансеризації населення. Догляд за пацієнтами. Участь у проведенні діагностичних і лікувальних маніпуляцій, операцій, перев'язок. Профілактика пролежнів, лікування їх. Специфіка спілкування медичного персоналу з пацієнтами онкологічних стаціонарів.

Практичні навички:

1.Виявлення ознак пухлинного процесу.
2.Профілактика пролежнів.
3.Виконання перев'язок.
4.Виконання лікарських призначень.
5.Дотримання правил етики та деонтології.
6.Догляд за пацієнтами.
7.Тактика медичної сестри у разі виявлення пухлинного процесу.
8.Ведення документації.

Тема: **«Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями судин».**

ЛЕКЦІЯ

Облітеруючий ендартеріїт, облітеруючий артеріосклероз, причини, клінічні ознаки, діагностика й лікування. Хвороба Рейно; клініка, діагностика, лікування. Варикозне розширення вен,

СР. Тромбоз, емболія, змертвіння. Тромбофлебіт і флеботромбоз; клініка, діагностика, ускладнення і способи лікування. Посттромбофлебітичиий синдром; класифікація, діагностика, форми захворювання, лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Участь у роботі хірургічного стаціонару. Демонстрування пацієнтів із судинною патологією проведення клінічного аналізу перебігу захворювань. Засвоєння принципів надання невідкладної допомоги у разі виникнення ускладнень. Участь у проведенні спеціальних проб для виявлення захворювань артерій і вен нижніх кінцівок. Відпрацювання техніки накладання еластичного бинта на нижні кінцівки, Виявлення пульсації на артеріях нижніх кінцівок Участь у перев'язках пацієнтів з гангренами, у випадку облітеруючого захворювання судин. Участь у виконанні лікарських призначень. Ведення документації.

Практичні навички:

1**.**Невідкладна допомога у разі тромбозу, емболіі, тромбофлебіту і флеботромбозу.
2.Накладання еластичною бинта на нижні кінцівки.
3.Визначення прохідності глибоких вен нижніх кінцівок.
4.Виявлення пульсації на артеріях нижніх кінцівок
5.Виконання перев'язок ран.
6..Догляд за пацієнтами.

СР. Відпрацювання практичних навичок занять з теми «Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями судин».

Тема: «Догляд за пацієнтами з захворюваннями та ушкодженнями голови та шиї».

ЛЕКЦІЯ

Особливості обстеження голови, шиї. Ушкодження м'яких тканин і кісток черепа. Відкрита і закрита черепно-мозкова травма: переломи склепіння і основи черепа, забиття, струс і здавлення мозку. Синдром черепно-мозкової травми. Особливості надання медичної допомоги та лікування черепно-мозкових травм.

Поранення шиї. Абсцес, флегмона, лімфаденіт шиї. Пухлини і хірургічні захворювання органів шиї (лімфогрануломатоз, лімфосаркома, рак щитоподібної залози, гортані, стравоходу). Зоб дифузний, вузловий, токсичний (базедова хвороба). Сторонні тіла стравоходу і дихальних шляхів. Опіки і рак стравоходу: клінічна картина, діагностика, перша медична допомога, лікування.

СР.

1.Природжені дефекти й пухлини м'яких тканин черепу, ушкодження м'яких тканин і кісток черепа.
2.Вади розвитку органів шиї. Поранення шиї. Абсцес, флегмона, лімфаденіт шиї.
3. Ушкодження носа, щелеп. Клінічні ознаки, перша допомога, принципи лікування.
4.Зоб дифузний, вузловий, токсичний (базедова хвороба). Сторонні тіла стравоходу і дихальних шляхів. Опіки і рак стравоходу; клініка, діагностика, перша медична допомога, лікування.
5 Пухлини та хірургічні захворювання органів шиї (лімфогрануломатоз, лімфосаркома, рак щитоподібної залози, гортані, стравоходу)

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Клінічний аналіз перебігу хвороби в пацієнтів з ушкодженнями і захворюванням голови, лиця, шиї. Засвоєння здобувача освітими клінічних ознак черепно-мозкової травми і навичок надання першої медичної допомоги, проведення дегідратаційної терапії.

Відпрацювання навичок: спинення кровотечі в разі поранення судин шиї, носової кровотечі, видалення сторонніх предметів з гортані, трахеї, бронхів. Підбір інструментів для трахеостомії.

Практичні навички:

1. перша допомога у випадку закритих і відкритих травм голови;
2. перша допомога в разі кровотечі з носа;
3. надання невідкладної допомоги в разі вивиху нижньої щелепи;
4. перша допомога у випадку загальномозкових симптомів хірургічних захворювань голови.
5. перша допомога в разі поранень шиї;
6. перша допомога та невідкладне звільнення дихальних шляхів від сторонніх предметів гортані й трахеї.
7. перша допомога у випадку механічної та опікової травми стравоходу.
8. Підготовка пацієнтів до лабораторних та інструментальних обстежень.
9. Перев'язка ран.
10. Догляд за пацієнтом.
11. Ведення документації

СР. Відпрацювання практичних навичок занять з теми «Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями та травмами органів голови та шиї ».

Тема: **«Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями та травмами органів грудної клітки».**

ЛЕКЦІЯ

Основні методи обстеження грудної клітки та її органів. Механічна травма: забиття, вдавлення грудної клітки, перелом ребер, ключиць.

Закриті ушкодження органів грудної клітки. Проникні й непроникні поранення грудної клітки, ускладнення. Ушкодження легень, серця. Принципи надання невідкладної допомоги при травмах грудної кліткии та її органів. Запальні захворювання грудної залози: гострий лактаційний і гострий гнійний мастит. Доброякісні та злоякісні пухлини грудної залози, клінічні ознаки, діагностика, методи лікування. Передракові захворювання грудної залози, діагностика, клінічні ознаки, лікування. Роль медичної сестри в профілактичних заходах для своєчасного виявлення пацієнтів.

СР.

Гнійно-запальні захворювання плеври та легень: гнійний плеврит, абсцес легені, медіастеніт, діагностика та лікування. Рак легені, діагностика та лікування. Догляд за пацієнтами після операції на органах грудної клітки.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Участь у роботі хірургічного стаціонару. Засвоєння основних методів обстеження грудної клітки та її органів. Клінічний аналіз перебігу хвороби та аналіз медичних карток. пацієнтів з ушкодженнями та гнійно-запальними захворюваннями плеври та легень. Відпрацювання навичок обстеження пацієнтів та засвоєння принципів надання першої медичної допомоги на догоспітальному етапі. Клінічний аналіз перебігу хвороби та аналіз медичних карток пацієнтів на рак легень, діагностика та лікування. Догляд за пацієнтами після операції на органах грудної клітки.

гострий гнійний мастит. Причини, клінічні ознаки, принципи лікування. Роль медичної сестри в профілактиці маститів. Діагностика доброякісних та злоякісних пухлин грудної залози, засвоєння методів лікування. Тактика медичної сестри у разі їх виявлення. Передракові захворювання грудної залози, поняття, діагностика, клінічні ознаки, лікування. Роль медичної сестри в профілактичних заходах для своєчасного їх виявлення

Удосконалення техніки іммобілізації у випадку перелому ребер, ключиці, накладання оклюзійної пов'язки, підготовка сифонного дренажу за Бюлау або Суботіним для дренування плевральної порожнини.

Участь у роботі медичної сестри хірургічного стаціонару: проведенні діагностичних і лікувальних маніпуляцій, операцій та перев'язок, догляд за дренажами. Участь у підготовці пацієнтів до операції. Догляд за післяопераційними пацієнтами. Ведення документації.

Практичні навички:

1.Перша медична допомога в разі закритого ушкодження грудної клітки.
2.Перша медична допомога в разі перелому ключиці та ребер.
3.Перша медична допомога в разі відкритого, закритого і напруженого пневмотораксу.
4.Догляд за пацієнтами. Догляд за дренажами.
5.Удосконалення техніки іммобілізації у випадку перелому ребер, ключиці.
6.Накладання оклюзійної пов'язки
7.Проведення перев'язок ран.
8.Участь у проведенні діагностичних і лікувальних маніпуляцій, операцій, перев'язок.
9.Ведення документації.
10. Засвоєння основних методів обстеження грудної залози. Діагностика захворювань грудної залози: гострий лактаційний і гнійний мастит. Невідкладна допомога м/с.
11.Участь у проведенні діагностичних і лікувальних маніпуляцій, операцій, перев'язок.

СР.

Відпрацювання практичних навичок занять з теми «Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями та травмами органів грудної клітки».

Тема: **«Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями органів черевної порожнини».**

ЛЕКЦІЯ

Особливості обстеження пацієнтів з хірургічними захворюваннями живота.

Основні спеціальні та інструментальні дослідження:

езофагогастроскопія, ультразвук, лапароскопія. Рентгенографія і лапароскопія в ургентній абдомінальній хірургії.

Грижі живота. Класифікація, клініка, принципи лікування. Защемлена грижа, невідкладна допомога, принципи лікування «Гострий живіт». Поняття, клінічні ознаки, невідкладна допомога.

Перитоніт. Класифікація, клінічні ознаки, невідкладна допомога, принципи лікування.

Запальні захворювання органів черевної порожнини: гострий апендицит, гострий холецистит, гострий панкреатит. Особливості діагностики, перша допомога, клінічна картина, лікування, догляд. Рентгенографія і лапароскопія в ургентній абдомінальній хірургії.

Хірургічні захворювання шлунку, дванадцятипалої кишки. Ускладнення виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки. Причини, клінічні ознаки, перша медична допомога.
Закриті та відкриті ушкодження черевної порожнини, класифікація, клініка, діагностика, перша допомога.
Пухлини органів живота. Клінічні ознаки, діагностика, принципи лікування. Ускладнення.

СР.

Аномалії розвитку черевної стінки пупка та внутрішніх органів, клінічні ознаки, лікування.
Пілоростеноз. Тромбоемболії брижових судин. Гостра непрохідність кишок. Причини, клініка, перша допомога, принципи лікування Шлунково – кишкові кровотечі. Причини, клініка, перша допомога

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Засвоєння методик обстеження пацієнтів із хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини. Аналіз перебігу хвороби в пацієнтів, підготовка їх до гастроскопії, ультразвукового та рентгенологічного дослідження. Участь у діагностичних і лікувальних маніпуляціях. Присутність на операціях, робота в перев'язувальній. Складання набору інструментів для лапаротомії. Удосконалення навичок догляду за пацієнтами після операцій на шлунку, жовчному міхурі, кишках і підшлунковій залозі.
Аналіз перебігу хвороби в пацієнтів із різними захворюваннями органів черевної порожнини. Відпрацювання навичок розпізнавання гострих хірургічних захворювань, знання необхідних лабораторних і спеціальних методів дослідження. Надання першої допомоги. Участь у діагностичних і лікувальних маніпуляціях, операціях і перев'язках. Аналіз медичних карток стаціонарних пацієнтів з атиповою клінічною картиною.

Практичні навички:

1. Діагностика «гострих» хірургічних захворювань та надання невідкладної допомоги.
2. Відпрацювання прийомів поверхнево-орієнтовної та глибокої методичної пальпації за Образцовим—Стражеском.
3. підготовка пацієнтів до діагностичних досліджень;
4. складання набору інструментів для лапаротомії;
5. участь у діагностичних і лікувальних маніпуляціях, перев'язуваннях;
6. догляд за пацієнтами;
7. Застосування бандажа;
8. виконання перев'язок;
9. участь у догляді за післяопераційними пацієнтами з патологією органів черевної порожнини.
10. перша допомога у випадку защемленої грижі;
11. перша допомога у випадку закритого і відкритого ушкодження живота;
12. перша допомога в разі гострих захворювань органів черевної порожнини;
13. перша допомога в разі кровотечі зі стравоходу, шлунку, дванадцятипалої кишки;
14. перша допомога в разі внутрішньочеревних кровотеч;

Тема: **«Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями та ушкодженнями прямої кишки».**

ЛЕКЦІЯ

Методи дослідження прямої кишки. Ушкодження прямої кишки й сторонні тіла в ній, перша медична допомога.
Запальні захворювання прямої кишки та навколопрямокишкової (параректальної) клітковини, гострий проктит, геморой, гострий парапроктит. Рак прямої кишки. Профілактичні огляди населення та роль медичної сестри при цьому.

СР.

1.Фістули відхідника і прямої кишки. Випадіння прямої кишки. Тріщини заднього проходу
2.Доброякісні та злоякісні пухлини товстої і прямої кишок, діагностика, лікування

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Засвоєння методів дослідження прямої кишки та принципів надання першої медичної допомоги у випадку ушкодження прямої кишки та сторонніх тіл.
Аналіз клінічного перебігу хвороб та аналіз медичних карток стаціонарних пацієнтів із запальними захворюваннями прямої кишки та навколопрямокишкової (параректальної) клітковини, гострим проктитом, гемороєм, гострим парапроктитом.
Аналіз клінічного перебігу хвороби по медичних картках стаціонарних пацієнтів із фістулами відхідника і прямої кишки, випадінням прямої кишки, тріщинами заднього проходу, доброякісними та злоякісними пухлинами товстої і прямої кишок, особливості діагностики, лікування
Участь у підготовці пацієнтів до іригоскопії, колоноскопії, фістулографії. Особливості догляду за проктологічними пацієнтами після операцій на товстій і прямій кишках, заміна калоприймача. Засвоєння тактики медичної сестри у випадку ушкодження прямої кишки та сторонніх тіл.
Участь у догляді за норицями, перев'язках ран. Ведення документації.

Практичні навички:

1.Догляд за пацієнтами.
2.Підготовка пацієнтів до проведення ректороманоскопії, іригоскопії, колоноскопії, фістулографії.
3.Підготовка ректороманоскопа до обстеження пацієнта.
4.Догляд за пацієнтами із сигмо- та цекостомами.
5.Засвоєння принципів надання першої медичної допомоги у випадку ушкодження прямої кишки та сторонніх
6.Виконання лікарських призначень.
7.Ведення документації

Тема: **«Урологічні захворювання»**

ЛЕКЦІЯ

Особливості обстеження пацієнтів із захворюванням сечових і статевих органів (мануальні, інструментальні, спеціальні та лабораторні дослідження).
Ушкодження органів сечової і статевої систем – нирок, сечового міхура, сечівника (уретри). Особливості діагностики, надання першої медичної допомоги на догоспітальному етапі.

Гнійно – запальні захворювання нирок та сечового міхура (пієліт, пієлонефрит, піонефроз, гідронефроз, цистит). Сечокам'яна хвороба, клінічні ознаки, діагностика та лікування. Ниркова колька, невідкладна допомога. Захворювання передміхурової залози. Пухлини органів сечовиділення (нирок, сечового міхура, передміхурової залози). Гостре затримання сечі. Догляд за урологічними пацієнтами. Захворювання яєчок і статевого члена.

СР.

Аномалії розвитку органів сечовидільної системи.

Туберкульоз нирок. Туберкульоз яєчок та їх придатків. Захворювання статевого члена.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Робота в урологічному відділенні хірургічного стаціонару**.** Засвоєння особливості обстеження пацієнтів із захворюванням сечових і статевих органів (мануальні, інструментальні, спеціальні та лабораторні дослідження). Аномалії розвитку, принципи лікування. Гнійно – запальні захворювання нирок та сечового міхура (пієліт, пієлонефрит, піонефроз, гідронефроз, цистит), клінічні ознаки, діагностика, особливості лікування. Сечокам'яна хвороба, клінічні ознаки, діагностика та лікування. Засвоєння принципів надання невідкладної допомоги у разі ниркової кольки та гострої затримки сечі. Розгляд питань щодо туберкульозу нирок, яєчок та їх придатків: причини, клінічні ознаки, обстеження пацієнта, лікування. Захворювання статевого члена, причини , клініка, лікування.

Проведення клінічного аналізу медичних карток стаціонарних пацієнтів з ушкодженнями органів сечової і статевої систем – нирок, сечового міхура, сечівника (уретри) та засвоєння принципів надання невідкладної допомоги.медичною сестрою на догоспітальному етапі. Обстеження тематичних пацієнтів та діагностика травми. Участь у роботі медичної сестри урологічного відділення: виконання призначень лікаря, проведення катетеризації сечового міхура у чоловіків та жінок, підготовка пацієнтів до екскреторної урографії, пієлографії, УЗД. Участь у діагностичних та лікувальних маніпуляціях, операціях та перев'язках. Догляд за післяопераційними пацієнтами, догляд за цистостомою та дренажами.

Практичні навички:

1.Перша медична допомога в разі закритих і відкритих ушкоджень нирок, сечових шляхів та статевих органів.
2.Підготовка пацієнтів до інструментального та лабораторного обстеження
3.Догляд за цистостомою.
4.Накладання м'яких пов'язок на промежину.
6.Виконання перев'язок.
7.Катетерізація сечового міхура.
8.Невідкладна допомога в разі гострої затримки сечі.
8.Невідкладна допомога в разі ниркової кольки.
10.Догляд за післяопераційними пацієнтами.
11.Ведення документації.

СР. Відпрацювання практичних навичок занять з теми «Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями та травмами органів сечовидільної та статевої систем».

Тема: **«Догляд за пацієнтами з хірургічними захворюваннями та травмами хребта і тазу, кінцівок»**

ЛЕКЦІЯ

Методики дослідження хребта. Травми хребта: компресійні переломи, переломовивихи, клінічні ознаки, методи діагностики та особливості лікування. Етапи надання невідкладної допомоги. Особливості транспортування.

Ушкодження таза і тазових органів: класифікація, клінічні ознаки, особливості надання першої медичної допомоги та лікування.

СР.

Вади розвитку хребта, кінцівок, діагностика, лікування.

Гнійні захворювання пальців і кисті.

Вивихи й переломи верхніх і нижніх кінцівок, діагностика, принципи надання першої медичної допомоги, лікування.

Особливості догляду за травматологічними пацієнтами.

Синдром тривалого роздавлювання: клінічні ознаки, розвиток процесу, принципи надання першої медичної допомоги й подальшого лікування.

Панаріцій: види, діагностика, способи оперативного лікування.

НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА ПІД КЕРІВНИЦТВОМ ВИКЛАДАЧА

Робота в нейрохірургічному та хірургічному відділеннях. Засвоєння методики дослідження хребта . Обстеження пацієнтів з ушкодженням хребта, спинного мозку, таза. Засвоєння тактики медичної сестри в разі надання першої медичної допомоги та особливості транспортної іммобілізації в кожному окремому випадку травми. Ознайомлення з методами консервативного та оперативного лікування. Роль медичної сестри в діагностиці, лікуванні і догляді за пацієнтами в умовах стаціонару.

Клінічний аналіз перебігу хвороби у пацієнтів з вадами розвитку хребта та кінцівок, гнійними захворюваннями пальців і кисті. Демонстрація й аналіз рентгенограм. Засвоєння питань діагностики, клінічної картини та лікування даних захворювань. Панаріцій: види, діагностика, лікування. Засвоєння тактики медичної сестри у випадку діагностики гнійно-запальних захворювань пальців та кисті.

Робота в ортопедично - травматологічному відділенні та травпункті. Клінічний аналіз перебігу хвороби у пацієнтів з ушкодженнями верхніх та нижніх кінцівок, обговорення питань діагностики, клінічної картини, засвоєння принципів надання першої медичної допомоги та принципів лікування. Демонстрація й аналіз рентгенограм. Удосконалення проведення транспортної іммобілізації в кожному окремому випадку. Синдром тривалого роздавлювання: клінічні ознаки, розвиток процесу, принципи надання першої медичної допомоги, принципи лікування. Усвідомлення значення своєчасного та професійного надання невідкладної допомоги медичною сестрою на догоспітальному у разі ушкодження кінцівок та синдромі тривалого роздавлювання.

Робота в ортопедично - травматологічному відділенні та травпункті: участь у проведенні транспортної та лікувальної іммобілізації в разі травм верхніх та нижніх кінцівок, участь у накладанні й знятті гіпсових пов'язок., підготовці шини Белєра та хірургічного інструментарію для скелетного витягання. Участь у підготовці пацієнтів до лабораторних та

інструментальних досліджень, операції, виконанні перев'язок ран. Догляд за післяопераційними пацієнтами. Профілактика пролежнів. Ведення документації.
Робота в чистій та гнійній перев'язувальній, виконання перев'язок ран, підготовка пацієнтів до операції, виконання призначень лікаря, підготовка пацієнтів до лабораторних та інструментальних досліджень, догляді за післяопераційними пацієнтами, догляді, профілактика пролежнів. Ведення документації.

Практичні павички:

1. Невідкладна допомога в разі ушкодження хребта, спинного мозку і таза.
2. Підготовка пацієнтів до лабораторних та інструментальних досліджень.
3. Виконання перев'язок.
4. Догляд за післяопераційними пацієнтами.
5. Профілактика пролежнів.
6. Транспортна та лікувальна іммобілізація.
7. Невідкладна допомога в разі травм верхніх і нижніх кінцівок.
8. Невідкладна допомога у разі синдрому тривалого роздавлювання.
9. Накладання та знятті гіпсових пов'язок.
10. Складання набору хірургічного інструментарію для скелетного витягання.
11. Підготовка пацієнтів до лабораторних та інструментальних досліджень.
12. Проведення транспортної та лікувальної іммобілізація в разі травм верхніх та нижніх кінцівок.
13. Ведення документації.

СР, Відпрацювання практичних навичок заняття.

IX. Форми та методи контролю. Критерії оцінювання.

У вивченні дисципліни використовуються такі види контролю: поточний, рубіжний, підсумковий.

Поточний контроль здійснюється з метою виявлення рівня засвоєння здобувачем освіти змісту навчальної програми з дисципліни.

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час проведення практичних занять.

Мета поточного контролю – перевірити ступінь і якість засвоєння матеріалу, що вивчається, визначити необхідність введення змін у зміст і методи навчання. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувача освіти над досліджуваним матеріалом: повнота виконання завдань, рівень засвоєння навчальних матеріалів та окремих розділів дисципліни, робота з додатковою літературою, вміння й навички індивідуальних і групових презентацій, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи, та ін.

Поточний контроль реалізується у формі усної або письмової відповіді та виконання практичних завдань.

Види поточного контролю:

- індивідуальне або групове опитування;
- виконання практичних навичок,
- практичний тренінг;
- тестовий контроль;
- ситуаційні задачі;
- контрольна робота;
- аналіз ділових ситуацій (аналіз ситуації, даної у вигляді текстового або усного матеріалу, відеофільму, або аналіз варіантів вирішення проблеми, вибір оптимального варіанту);
- підготовка презентацій;
- індивідуальна або групова презентація (представлення виконаного завдання);
- захист виконаних завдань та ін.

***Семестровий контроль*.**

Семестровий контроль проводиться у формі заліку чи екзамену, визначених навчальним планом у терміни, передбачені графіком освітнього процесу, та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

Семестровий контроль полягає в оцінюванні рівня досягнення компетентностей відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця та включає семестровий контроль та атестацію здобувача фахової передвищої освіти.

Семестровий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного та практичного матеріалу (виконаних ним певних видів робіт під час практичних занять та під час самостійної роботи) з даної навчальної дисципліни за семестр.

Залік з дисципліни проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії (як правило, викладачем на останньому занятті). Заліки приймаються викладачами, які проводили практичні заняття в навчальній групі або читали лекції з дисципліни.

Екзамен – це форма підсумкового контролю якості засвоєння здобувачем освіти теоретичного та практичного матеріалу за курс навчальної дисципліни (2 навчальні роки).

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з дисципліни.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача освіти при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів, є такі:

- виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою з дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв’язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність, тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв’язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Поточне, рубіжне оцінювання і результати складання екзамену оцінюються за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінка **«відмінно» –** ставиться коли здобувач освіти виявляє глибокі і міцні знання навчального матеріалу в обсязі робочої програми дисципліни, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію. Використовує набуті знання і вміння для прийняття рішень у стандартних і

нестандартних ситуаціях. Переконливо аргументує відповіді, відстоює власну позицію щодо питань, які розглядаються. Здобувач добре знайомий з основною, а також додатковою літературою з навчальної дисципліни. Володіє вміннями та компетенціями - загальними та фаховими, передбаченими освітньо - професійною програмою. Здатний виконувати практичні навички і вміння типових завдань діяльності.

При виконанні практичних навиків повністю і без помилок виконує всі етапи алгоритму дій і в повному обсязі, застосовує навички спілкування з пацієнтом на всіх етапах алгоритму, володіння навичками з охорони праці та інфекційної безпеки. Вміє оцінювати емоційний стан та соціальну поведінку.

При тестовому контролі виконує 90 - 100% відповідей від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка **«добре» –** ставиться, якщо здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу. Вміє застосовувати набуті знання та вміння для вирішення практичних завдань, але допускає окремі неточності. У відповіді прослідковується порушення принципу систематичності і логічності викладу навчального матеріалу. Самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких є незначна. Здобувач виявляє ґрунтовне знання основної бібліографії, однак лише поверхово орієнтується у допоміжній літературі.

При виконанні практичних навиків може допускати помилки в підготовчому етапі. Алгоритми дій виконуються у правильній послідовності. Допущені помилки не впливають на кінцевий результат процедури та стан здоров'я.

При тестовому контролі виконує 80 - 89% відповідей від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка **«задовільно» –** ставиться, якщо здобувач освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача. У своїх міркуваннях спирається на повторення думок викладача або автора, не вміє навести власні приклади, не може відповісти на додаткові запитання. Відповіді не відображають самостійного розуміння теми. Не завжди робить правильні логічні висновки і узагальнення. Намагається оволодіти уміннями та компетенціями – загальними та фаховими, передбаченими освітньо-професійною програмою. Недостатньо володіє навичками з охорони праці, інфекційної безпеки, знаннями нормативної бази в галузі охорони здоров'я і фармації. Здатний виконувати практичні навички і вміння типових завдань діяльності, відповідно до теми.

При виконанні практичних навиків досягає бажаного результату, але може порушувати послідовність виконання процедур, не може чітко вказати покази і протипокази для здійснення процедури, не чітко виконуються підготовчий і завершальний етапи алгоритму практичного навичка.

При тестовому контролі виконує 70 - 79 % відповідей від загальної кількості тестових завдань.

Оцінка **«незадовільно» –** ставиться, якщо здобувач освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну його частину. Він спроможний висвітлити лише окремі питання, не вміючи їх аргументувати чи пояснити. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни відсутня. Його участь у навчальному процесі є пасивною, відповіді в більшості є невірними або дуже поверховими, не здатний відтворювати практичні навички з предмету, або допускає помилки, які завдають шкоди здоров'ю пацієнта.

При тестовому контролі виконує менше ніж 69% відповідей від загальної кількості тестових завдань.

Здобувач освіти повністю не виконав вимог робочої програми навчальної дисципліни.

X. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ ДО СЕМЕСТРОВОГО ЕКЗАМЕНУ

1. Етапи і рівні надання хірургічної допомоги.
2. Шляхи проникнення інфекції в рану. Поняття про ІПНМД; їх профілактика.
3. Поняття про антисептику та асептику. Відповідні діючі Накази та постанови МОЗ України.
4. Асептика. Заходи: стерилізація, методи її; контроль за стерильністю; оброблення операційного поля; оброблення рук перед операцією; інші.
5. Антисептика: механічна, фізична, хімічна та біологічна.
6. Класифікація кровотеч. Гостра крововтрата, її критерії. клінічні ознаки.
7. Кровотечі в порожнини та порожнисті органи, їхні клінічні ознаки.
8. Тимчасові та остаточні методи зупинки кровотечі.
9. Лабораторні та інструментальні методи діагностики кровотеч.
10. Поняття про пов'язку та перев'язку. Види пов'язок.
11. Наркоз: поняття, види. Інгаляційний наркоз. Стадії ефірного наркозу. Ускладнення маскового інгаляційного наркозу. Схеми ендотрахеального наркозу.
12. Неінгаляційний наркоз, його переваги, недоліки. Речовини для наркозу
13. Місцева анестезія. Види. Речовини для анестезії. Провідникова анестезія. Анестезія змазуванням чи сприскуванням. Інфільтраційна анестезія за Вишневським. Спинномозкова і перидуральна анестезія. Методика, можливі ускладнення.
14. Поняття про групи крові. Поняття про резус-фактор.
15. Показання та протипоказання до гемотрансфузій.
16. Загальна схема трансфузій.Догляд за пацієнтами до, під час і після гемотрансфузій.
17. Препарати крові. Характеристика. Показання до використання. Консервація і зберігання крові.
18. Ускладнення при переливанні крові.Профілактика зараження СНІДом в умовах стаціонару.
19. Кровозамінники. Характеристика їх. Шляхи і методи введення інфзузійних розчинів.
20. Поняття про хірургічну операцію. Види хірургічних операцій.
21. Методика обстеження хірургічного пацієнта. Алгоритм ABCDE. Документація. Деонтологічні аспекти в роботі.
22. Поняття про передопераційний період. Підготовка пацієнта до планової та екстреної операції.
23. Поняття про післяопераційний період. Профілактикаранніх та пізніх ускладнень.
24. Поняття про рани. Види ран. Принципи надання першої медичної допомоги в разі поранення. Активно-пасивна профілактика правця у випадку ушкодження. Транспортування потерпілого.
25. Первиине хірургічне оброблення поверхневих ран м'яких тканин, показання та протипоказання до операції. Можливі помилки під час оброблення ран. Принципи й техніка дренування ран.
26. Загальні та місцеві ознаки нагноєння ран. Основні принципи місцевою лікування. Догляд за пацієнтами з гнійними ранами залежно від перебігу ранового процесу.
27. Хірургічний шок. Причини, патогенез, клінічна картина, діагностика. Фази й стадії хірургічного шоку. Зміст протишокових заходів в умовах військових дій та екстремальних ситуацій.
28. Травматизм. Види й профілактика травматизму. Поняття про ізольовані, змішані та комбіновані травми. Принципи надання першої медичної допомоги.
29. Закриті механічні травми тканин (забій, розтягнення, розрив, струс і роздавлювання). Синдром тривалого роздавлювання. Симптоми, надання першої допомоги, транспортування. Особливості лікування.
30. Переломи кісток. Види, клінічні симптоми переломів. Роль медичної сестри у наданні першої допомоги в разі переломів. Принципи лікування у випадку переломів кісток.
31. Вивихи. Клінічна картина. Діагностика. Принципи лікування пацієнта з вивихом.
32. Опіки. Класифікація, визначення площі та клінічна картина опіків. Тактика під час надання першої допомоги. Принципи лікування пацієнтів з опіками. Опікова хвороба. Принципи лікування.
33. Електротравма. Загальна та місцева дія електричного струму, перша допомога у випадку електротравми. Показання до проведення серцево- легеневої реанімації.
34. Види холодової травми. Класифікація відморожень за ступенем ушкодження. Клініка. Тактика медичної сестри в паданні першої медичної допомоги. Лікування та догляд за пацієнтами з відмороженнями. Профілактиках холодової травми.
35. Гостра гнійна хірургічна інфекція. Шляхи зараження. Профілактика та лікування окремих видів гнійно-запальних захворювань — фурункула, карбункула, абсцесу, флегмони, бешихи, остеомієліту, тромбофлебіту тощо.

36. Загальна гнійна хірургічна інфекція. Види сепсису. Клінічна картина та лікування.
37. Септичний шок, клініка, перша допомога, реанімаційні заходи.
38. Поняття про анаеробну інфекцію. Газова гангрена, правець. Клінічна картина.
39. Профілактика анаеробної інфекції після поранень. Перша допомога" при анаеробній інфекції. Комплексна терапія газової гангрени, правця.
40. Хірургічний туберкульоз та його форми. Клініка, діагностика та лікування кістково-суглобного туберкульозу.
41. Поняття про доброякісні та злоякісні пухлини, їхня класифікація. клінічна картина доброякісних та злоякісних пухлин, профілактика та лікування. Організація онкологічної служби в Україні. Значення загальної диспансеризації в ранній діагностиці пухлин.
42. Уявлення про некроз. Причини. Суха та волога гангрена. Місцеві й загальні прояви. Профілактика та лікування, догляд за пацієнтами після операції.
43. Закрита черепно-мозкова травма. Діагностика струсу і здавлення головного мозку. Перша допомога, транспортування. Принципи лікування пацієнтів.
44. Перелом склепіння та основи черепа. Діагностика та перша допомога. Особливості транспортування пацієнтів.
45. Травми шиї, відкриті та закриті ушкодження м'яких тканин та органів шиї. Діагностика ушкоджень. Профілактика повітряної емболії при пораненнях вен шиї.
46. Опіки стравоходу. Клініка. Тактика медичної сестри під час надання першої допомоги. Принципи лікування пацієнтів з опіками стравоходу. Особливості догляду за пацієнтами з гастростомою.
47. Механічна травма грудної клітки: забій, струс, здавлення. Діагностика. Тактика медичної сестри лід час надання першої медичної допомоги хворим з травмою,грудної кліпси. Лікування.
48. Поняття про пневмоторакс. Види пневмотораксу. Тактика медичної сестри в наданні першої медичної допомоги хворим з пневмотораксом. Лікування та догляд за пацієнтами.
49. Запальні захворювання грудної залози. Симптоми, лікування пацієнтів, догляд, профілактика маститу.
50. Переломи ребер. Симптоми множинних і подвійних переломів ребер. Перша допомога, особливості транспортування.
51. Доброякісні та злоякісні пухлини грудної залози. Симптоми, диференціальний діагноз. Лікування пацієнтів з пухлинами грудної залози. Профілактика онкологічних захворювань грудної залози.
52. Закриті й відкриті ушкодження легень, серця, магістральних судин. Діагностика, перша допомога, особливості транспортування пацієнтів, догляд за пацієнтами.
53. Захворювання стравоходу, рак стравоходу. Варикозне розширення вен стравоходу. Клініка. Лікування, догляд за пацієнтами. Надання першої допомоги в разі кровотечі з вен стравоходу.
54. Черевна грижа; клініка, діагностика, лікування догляд за пацієнтами. Перша допомога і показання до госпіталізації, особливості транспортування. Показання до оперативного лікування.
55. Механічна травма живота. Діагностика. Гострий живіт вразі травми живота. Перша допомога й показання до госпіталізації. Особливості транспортування. Показання до оперативного лікування, догляд за пацієнтами.
56. Гострий перитоніт. Причини, симптоми, діагностика. Перитоніт місцевий та загальний. Догляд за пацієнтами після операції. Перша допомога й показання до оперативного лікування. Особливості транспортування.
57. Гострий апендицит. Клініка, діагностика, лікування. Догляд за пацієнтами в післяопераційний період.
58. Шлунково-кишкові кровотечі. Причини кровотечі в порожнисті органи. Діагностика кровотеч. Невідкладна допомога. Консервативні та оперативні методи лікування, догляд за пацієнтами.
59. Гостра непрохідність кишок. Діагностика, перша допомога, особливості транспортування, показання до оперативною лікування, догляд за пацієнтами.
60. Ускладнення виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки. Діагностика, перша допомога, показання до госпіталізації, консервативне та оперативне лікування пацієнтів. Особливості догляду за пацієнтами з дренажем черевної порожнини.
61. Гострий холецистит. Гострий панкреатит. Клініка, діагностика, особливості лікування. Тактика медичної сестри в разі гострого холециститу та панкреатиту.

62. Запальні захворювання прямої кишки та прилеглих до неї тканин. Клініка і діагностика, консервативне та оперативне лікування. Геморой. Діагностика та лікування. Особливості догляду за пацієнтами в проктологічному відділенні.
63. Пухлини товстої і прямої кишок. Діагностика та лікування. Роль профілактичних обстежень у ранній діагностиці пухлин. Особливості догляду за пацієнтами зі штучними норицями.
64. Закриті й відкриті ушкодження сечовивідних органів. Клініка, перша допомога й лікування. Особливості транспортування пацієнтів з урологічними травмами, догляд за пацієнтами.
65. Аденома передміхурової залози. Клініка, діагностика, лікування Перша допомога в разі гострої затримки сечі. Особливості догляду за пацієнтами з надлобковою сечовою норицею.
66. Перелом хребта. Діагностика ушкоджень хребців і спинного мозку. Перша допомога, транспортування та лікування. Клініка та діагностика.
67. Переломи кісток таза. Ускладнення при переломах кісток таза. Діагностика, перша допомога, транспортування і лікування, догляд за пацієнтами.
68. Переломи кісток плеча. Клініка, перша допомога, лікування. Особливості надання першої допомоги у випадку відкритих переломів.
69. Переломи кісток передпліччя, кисті і пальців. Перша допомога, транспортування і лікування, іммобілізація.
70. Перелом стегна. Клінічна картина, перша допомога в разі відкритих переломів.
71. Переломи кісток гомілки та пальців стопи. Особливості надання першої .допомоги у випадку відкритих переломів.
72. Запальні захворювання верхньої кінцівки. Панариций. Принципи оперативного лікування, догляд за пацієнтами.
73. Облітеруючі захворювання судин нижньої кінцівки. Діагностика, клініка, перша допомога, принципи лікування, догляд за пацієнтами.
74. Запальні захворювання нижньої кінцівки. Гнійний артрит. Діагностика, перша допомога, лікування, догляд за пацієнтами. Остеомієліт кісток нижньої кінцівки.
75. Вогнепальні поранення. Пошкодження тканини тіла в разі вогнепального поранення.
76. Дотримання правил техніки безпеки. Знищення та знезараження предметів, забруднених кров'ю.

XI. ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

1. Здійснити хірургічне оброблення рук сучасними препаратами.
2. Підготувати до роботи стерильний стіл перев'язувальної сестри.
3. Одягнути стерильний халат на себе.
4. Одягнути стерильний халат на себе і хірурга.
5. Підготувати до роботи стіл сестри-анестезистки.
6. Проведення місцевої термінальної анестезії.
7. Накласти пов’язку “лицарська рукавичка”.
8. Накласти пов’язку “рукавичка”.
9. Накласти пов’язку на палець.
10. Накласти колосоподібну пов’язку.
11. Накласти черепашачу пов’язку.
12. Накласти пов’язку на ступню.
13. Накласти Х-подібну пов’язку на гомілково-ступневий суглоб.
14. Накласти спіральну пов’язку на кінцівки.
15. Накласти Х-подібну пов’язку на потилицю.
16. Накласти пов’язку “чепчик”.
17. Накласти пов’язку “шапка Гіппократа”.
18. Накласти пов’язку “вуздечка”.
19. Накласти пов’язку на обоє очей.
20. Накласти пов’язку на ніс.
21. Накласти пов’язку Дезо.
22. Накласти пов’язку на грудну клітку.
23. Накласти пов’язку на молочну залозу.
24. Накласти клейову пов’язку.
25. Накласти хусткову пов’язку в разі ушкоджень різної локалізації.
26. Накладання гіпсової пов’язки в разі перелому кісток передпліччя в типовому місці.
27. Визначити групу крові за допомогою стандартних сироваток.
28. Визначити групу крові за допомогою цоліклональних реагентів.
29. Визначити резус-належність експрес-методом чи за допомогою цоліклонів.
30. Визначити придатність крові у флаконі.
31. Провести пробу на індивідуальну сумісність по групі.
32. Провести пробу на резус-сумісність.
33. Провести біологічну пробу на муляжі.
34. Провести інфузію в периферійну вену.
35. Підготувати набір інструментарію для первинного хірургічного оброблення ран (ПХО).
36. Підготувати набір інструментарію для трепанації черепа.
37. Підготувати набір інструментарію для операції на кінцівках.
38. Підготувати набір інструментарію для скелетного витягання.
39. Підготувати набір інструментарію для розтину гнояка.
40. Підготувати набір інструментарію для ампутації кінцівок.
41. Підготувати набір інструментарію для типових операцій на органах черевної порожнини.
42. Підготувати набір інструментарію для трахеостомії.
43. Здійснити пальцеве притискання артерії.
44. Накласти джгут, в т.ч., турнікет, джгут-закрутку.
45. Виконати тугу тампонаду рани.
46. Накласти давлючу пов’язку.
47. Зупинити артеріальну кровотечу у верхній третині плеча (стегна).
48. Зупинити артеріальну кровотечу у нижній третині плеча (стегна).
49. Надати першу допомогу в разі поранення сонної артерії.
50. Надати першу допомогу в разі поранення вен шиї, кінцівок.
51. Надати першу допомогу в разі поранення.
52. Надати першу допомогу в разі рани ліктьового суглоба.
53. Провести первинний туалет рани.
54. Провести перев’язку і зняти вузлові шви на муляжі.
55. Провести перев’язку гнійної рани.
56. Надати допомогу у випадку розтягнення зв’язок суглобів.
57. Надати допомогу у випадку вивихів.
58. Надати першу допомогу в разі перелому ключиці без зміщення відламків.
59. Надати першу допомогу в разі перелому діафізу плеча.
60. Надати першу допомогу у випадку перелому кісток передпліччя.
61. Надати першу допомогу в разі перелому стегна.
62. Надати першу допомогу в разі перелому кісток гомілки.

63. Надати першу допомогу у випадку розтягнення зв'язок суглобів.
64. Надати допомогу у випадку тривалого здавлення.
65. Надати першу допомогу в разі опіку.
66. Надати першу допомогу в разі відмороження.
67. Надати першу допомогу в разі загального замерзання.
68. Надати першу допомогу у випадку електротравми.
69. Надати допомогу у випадку гнійно-запальних процесів та розвитку специфічної інфекції.
70. Провести екстрену профілактику правцю.
71. Надати першу допомогу в разі удару головою.
72. Надати першу допомогу в разі відкритої травми голови.
73. Надати першу допомогу в разі опіку стравоходу.
74. Надати допомогу в разі перелому ключиці без зміщення відламків.
75. Надати першу допомогу в разі відкритого пневмотораксу.
76. Надати першу допомогу у випадку напруженого пневмотораксу.
77. Надати допомогу в разі травми живота.
78. Надати допомогу в разі захворювань комплексу «гострий живіт».
79. Надати першу допомогу в разі перелому кісток таза. Умови транспортування
80. Надати першу допомогу в разі перелому хребта. Умови транспортування.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

1. Охорона праці в хірургічних стаціонарах і поліклініках.
2. Шляхи проникнення інфекції в рану. Поняття про ІПНМД; їх профілактика.
3. Поняття про антисептику та асептику. Відповідні діючі Накази та постанови МОЗ України.
4. Асептика. Заходи: стерилізація, методи її; контроль за стерильністю; оброблення операційного поля; оброблення рук перед операцією; інші.
5. Антисептика: механічна, фізична, хімічна та біологічна.
6. Класифікація кровотеч. Гостра крововтрата, її критерії. клінічні ознаки.
7. Кровотечі в порожнини та порожнисті органи, їхні клінічні ознаки.
8. Тимчасові та остаточні методи зупинки кровотечі.
9. Лабораторні та інструментальні методи діагностики кровотеч.
10. Поняття про пов'язку та перев'язку. Види пов'язок.
11. Наркоз: поняття, види. Інгаляційний наркоз. Стадії ефірного наркозу. Ускладнення масконого інгаляційного наркозу. Схеми ендотрахеального наркозу.
12. Неінгаляційний наркоз, його переваги, недоліки. Речовини для наркозу
13. Місцева анестезія. Види. Речовини для анестезії. Провідникова анестезія. Анестезія змазуванням чи сприскуванням. Інфільтраційна анестезія за Вишневським. Спинномозкова і перидуральна анестезія. Методика, можливі ускладнення.
14. Поняття про групи крові. Поняття про резус-фактор.
15. Показання та протипоказання до гемотрансфузій.
16. Загальна схема трансфузій.Догляд за пацієнтами до, під час і після гемотрансфузій.
17. Препарати крові. Характеристика. Показання до використання. Консервація і зберігання крові.
18. Ускладнення при переливанні крові.Профілактика зараження СНІДом в умовах стаціонару.
19. Кровозамінники. Характеристика їх. Шляхи і методи введення інфзузійних розчинів.
20. Поняття про хірургічну операцію. Види хірургічних операцій.
21. Методика обстеження хірургічного пацієнта. Алгоритм ABCDE. Документація. Деонтологічні аспекти в роботі.
22. Поняття про передопераційний період. Підготовка пацієнта до планової та екстреної операції.
23. Поняття про післяопераційний період. Профілактика ранніх і пізніх ускладнень.
24. Поняття про рани. Види ран. Принципи надання першої медичної допомоги в разі пораненнтивно-пасивна профілактика правця у випадку ушкодження. Транспортування потерпілого.
25. Первинне хірургічне оброблення поверхневих ран м’яких тканин, показання та протипоказання до операції. Можливі помилки під час оброблення ран. Принципи й техніка дренування ран.
26. Загальні та місцеві ознаки нагноєння ран. Основні принципи місцевого лікування. Догляд за пацієнтами з гнійними ранами залежно від перебігу ранового процесу.
27. Закриті механічні травми тканин (забій, розтягнення, розрив, струс і роздавлювання). Синдром тривалого роздавлювання. Симптоми, надання першої допомоги, транспортування. Особливості лікування.
28. Переломи кісток. Види, клінічні симптоми переломів. Роль медичної сестри у наданні першої допомоги в разі переломів. Принципи лікування у випадку переломів кісток.
29. Вивихи. Клінічна картина. Діагностика. Принципи лікування пацієнта з вивихом.
30. Опіки. Класифікація, визначення площі та клінічна картина опіків. Тактика під час надання першої допомоги. Принципи лікування пацієнтів з опіками. Опікова хвороба. Принципи лікування.
31. Електротравма. Загальна та місцева дія електричного струму, перша допомога у випадку електротравми. Показання до проведення серцево-легеневої реанімації.
32. Види холодової травми. Класифікація відморожень за ступенем ушкодження. Клінічна картина. Тактика медичної сестри в наданні першої медичної допомоги. Лікування та догляд за пацієнтами з відмороженнями. Профілактика холодової травми.
33. Гостра гнійна хірургічна інфекція. Шляхи зараження. Профілактика та лікування окремих видів гнійно-запальних захворювань — фурункула, карбункула, абсцесу, флегмони, бешихи, остеомієліту, тромбофлебіту тощо.
34. Загальна гнійна хірургічна інфекція. Види сепсису. Клінічна картина та лікування.
35. Поняття про анаеробну інфекцію. Газова гангрена, правець. Клінічна картина.
36. Профілактика анаеробної інфекції після поранень. Перша допомога у разі анаеробної інфекції. Комплексна терапія газової гангрени, правця.
37. Поняття про доброякісні та злоякісні пухлини, їхня класифікація. Клінічна картина доброякісних та злоякісних пухлин, профілактика та лікування. Організація онкологічної служби в Україні. Значення загальної диспансеризації в ранній діагностиці пухлин.
38. Уявлення про некроз. Причини. Суха та волога гангрена. Місцеві й загальні прояви. Профілактика та лікування, догляд за пацієнтами після операції.
39. Закрита черепно-мозкова травма. Діагностика струсу і здавлювання головного мозку. Перша допомога, транспортування. Принципи лікування пацієнтів.
40. Перелом склепіння та основи черепа. Діагностика та перша допомога. Особливості транспортування пацієнтів.
41. Травми шиї, відкриті та закриті ушкодження м’яких тканин та органів шиї. Діагностика ушкоджень. Профілактика повітряної емболії при пораненнях вен шиї.
42. Опіки стравоходу. Клініка. Тактика медичної сестри під час надання першої допомоги. Принципи лікування пацієнтів з опіками стравоходу. Особливості догляду за пацієнтами з гастростомою.
43. Механічна травма грудної клітки: забій, струс, здавлювання. Діагностика. Тактика медичної сестри під час надання першої медичної допомоги хворим з травмою грудної клітки. Лікування.

44. Поняття про пневмоторакс. Види пневмотораксу. Тактика медичної сестри в наданні першої медичної допомоги хворим з пневмотораксом. Лікування та догляд за пацієнтами.
45. Запальні захворювання грудної залози. Симптоми, лікування пацієнтів, догляд, профілактика маститу.
46. Переломи ребер. Симптоми множинних і подвійних переломів ребер. Перша допомога, особливості транспортування.
47. Доброякісні та злоякісні пухлини грудної залози. Симптоми, диференціальний діагноз. Лікування пацієнтів з пухлинами грудної залози. Профілактика онкологічних захворювань грудної залози.
48. Закриті й відкриті ушкодження легень, серця, магістральних судин. Діагностика, перша допомога, особливості транспортування пацієнтів, догляд за пацієнтами.
49. Захворювання стравоходу, рак стравоходу. Варикозне розширення вен стравоходу. Клінічна картина. Лікування, догляд за пацієнтами. Надання першої допомоги в разі кровотечі з вен стравоходу.
50. Черевна грижа: клінічна картина, діагностика, лікування догляд за пацієнтами. Перша допомога і показання до госпіталізації, особливості транспортування. Показання до оперативного лікування.
51. Механічна травма живота. Діагностика. Гострий живіт у разі травми живота. Перша допомога й показання до госпіталізації. Особливості транспортування. Показання до оперативного лікування, догляд за пацієнтами.
52. Гострий перитоніт. Причини, симптоми, діагностика. Перитоніт місцевий та загальний. Догляд за пацієнтами після операції. Перша допомога і показання до оперативного лікування. Особливості транспортування.
53. Гострий апендицит. Клінічна картина, діагностика, лікування. Догляд за пацієнтами в післяопераційний період.
54. Шлунково-кишкові кровотечі. Причини кровотечі в порожнинні органи. Діагностика кровотеч. Невідкладна допомога. Консервативні та оперативні методи лікування, догляд за пацієнтами.
55. Гостра непрохідність кишок. Діагностика, перша допомога, особливості транспортування, показання до оперативною лікування, догляд за пацієнтами.
56. Ускладнення виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки. Діагностика, перша допомога, показання до госпіталізації, консервативне та оперативне лікування пацієнтів. Особливості догляду за пацієнтами з дренажем черевної порожнини.
57. Гострий холецистит. Гострий панкреатит. Клініка, діагностика, особливості лікування. Тактика медичної сестри в разі гострого холециститу та панкреатиту.
58. Запальні захворювання прямої кишки та прилеглих до неї тканин. Клініка і діагностика, консервативне та оперативне лікування. Геморой. Діагностика та лікування. Особливості догляду за пацієнтами в проктологічному відділенні.
59. Пухлини товстої і прямої кишок. Діагностика та лікування. Роль профілактичних обстежень у ранній діагностиці пухлин. Особливості догляду за пацієнтами зі штучними норицями.
60. Закриті й відкриті ушкодження сечових та статевих органів. Клініка, перша допомога й лікування. Особливості транспортування пацієнтів з урологічними травмами, догляд за пацієнтами.
61. Аденома передміхурової залози. Клінічна картина, діагностика, лікування. Перша допомога в разі гострої затримки сечі. Особливості догляду за пацієнтами з надлобковою сечовою норицею.
62. Перелом хребта. Діагностика ушкоджень хребців і спинного мозку. Перша допомога, транспортування та лікування. Клінічна картина та діагностика.
63. Переломи кісток таза. Ускладнення при переломах кісток таза. Діагностика, перша допомога, транспортування і лікування, догляд за пацієнтами.
64. Переломи кісток плеча. Клінічна картина, перша допомога, лікування. Особливості надання першої допомоги у випадку відкритих переломів.
65. Переломи кісток передпліччя, кисті і пальців. Перша допомога, транспортування і лікування, іммобілізація.
66. Перелом стегна. Клінічна картина, перша допомога в разі відкритих переломів.
67. Переломи кісток гомілки та пальців стопи. Особливості надання першої допомоги у випадку відкритих переломів.
68. Запальні захворювання верхньої кінцівки. Панариций. Принципи оперативного лікування, догляд за пацієнтами.
69. Облітеруючі захворювання судин нижньої кінцівки. Діагностика, клінічна картина, перша допомога, принципи лікування, догляд за пацієнтами.
70. Запальні захворювання нижньої кінцівки. Гнійний артрит. Діагностика, перша допомога, лікування, догляд за пацієнтами. Остеомієліт кісток нижньої кінцівки.

XIII. ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Медсестринство в хірургії: підручник / О.М.Кіт, А.О.Боб, С.О.Коноваленко. – 2-ге вид. переробл. і допов. - Тернопіль: ТДМУ, 2017. - 624 с. https://repository.tdmu.edu.ua/bitstream/handle/1/8945/Kit-sestry.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. Хірургія: підручник / О.М.Кіт, І.С.Вардинець, А.О.Боб. - 2-ге вид., без змін.- Тернопіль: ТДМУ, 2016, перевидання 2025.. - 644 с. https://studfile.net/preview/3884566/

Додаткова:

1. Кіт О.М., Ковальчук О.Л., Пустовойт Г.Г. Медсестринство в хірургії. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2002. - 496 с.
2. Усенко О.Ю., Хірургія: підручник/ О.Ю. Усенко, Г.В Білоус, Г.Й. Путинцева. – К.: ВСВ «Медицина», 2010. – 400 с.
3. Діючі Накази МОЗ і Протоколи надання хірургічної допомоги.
4. Догоспітальна допомога при травмах: 9-е видання / Рой Л. Елсон, Кайі Г. Ган, Джон Е. Кемпбелл/науковий редактор перекладу А.А. Волосовец/. - К.: Медицина, 2023.
5. Посібник: ITLS – International Trauma Life Support / За ред. Дж.Е.кемпбел, M.D, FACEP, Рой Л. Алсон, PhD, MD, FACEP, FAAEM. – Краків: Практична медицина, 2020, -- 467 с.
6. Навчальний посібник з хірургії в модулях: навч. посібник/ К.М. Бобак, В.В. Киретів, А.І. Бобак та ін.; за ред.. Л.М. Ковальчука. – К.: Медицина, 2009. – 480 с.
7. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини (стандарти організації та професійно орієнтовані алгоритми надання медичної допомоги) / За ред. Фоміна П.Д., Усенко О.Ю., Березницького Я.С. – К.: Бібліотека «Здоров'я України», 2018. — 354 с.
8. Роздольський І.В. Невідкладні стани в хірургії: підручник, 2-ге вид., стер. — К.: Медицина, 2009. — 144 с.
9. .Губенко І.Я., Шевченко О.Т., Бразолій Л.П., Апшай В.Г. Медсестринський догляд за пацієнтом. - К.: Здоров'я, 2000. - 248 с.

Інформаційні ресурси:

https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/ekstrena-medichna-dopomoga/
https://phc.org.ua/
https://guidelines.moz.gov.ua/documents
https://pidru4niki.com/meditsina/
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-21#Text
https://empendium.com/ua/itls